

CATEHISM ORTODOX	3
1.CREDINTA CRESTINĂ ORTODOXĂ.....	3
2.SFÂNTA BISERICĂ.....	16
3.SFÂNTA SCRIPTURĂ.....	21
4.SFÂNTA TRADITIE SAU PREDANIA.....	25
5.SFINTELE TAINES.....	28
1) TAINA SFÂNTULUI BOTEZ.....	30
2) TAINA SFÂNTULUI MIR.....	34
3) TAINA SFINTEI IMPĂRTĂSANII.....	36
4) TAINA SPOVEDANIEI.....	40
5) HIROTONIA (PREOTIA).....	43
6) NUNTA.....	46
7) TAINA SFANTULUI MASLU.....	48
6.CREDINTA IN INVIERE SI IN VIATA VESNICĂ.....	50

CATEHISM ORTODOX

- INVATATURA DESPRE CREDINTA CRESTINA ORTODOXA -

1.CREDINTA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Cînd vorbim despre credinta crestină, înțelegem că aceasta este virtutea, adică puterea prin care primim ca adevăr neîndoielnic tot ce ne-a descoperit Dumnezeu si ne învată Sfînta Biserică Ortodoxă pentru mintuirea noastră. Prin credință cunoastem ceea ce nu putem vedea si adevărim ceea ce nădăjduim de la Dumnezeu, cum citim în Sfînta Scriptură : «Credinta este încredintarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor nevăzute» (Evrei XI, 1).

Una din îndatoririle de căpetenie ale fiecărui crestin ortodox este de a sti ce crede si cum crede ; de a cunoaste cuprinsul dreptei sale credinte, pentru a nu fi amăgit de învățături gresite si desarte. El este chemat să-si însusească această învățatură cu mintea, nu însă mai puțin cu simțirea si mai ales cu vointa, pentru că de Dumnezeu nu te poti apropia decît ducand o viață în curatie sufletească si trupească, cum lămurit ne învată sfîntul Grigorie Teologul, zicînd : «Nu este în puterea oricui să cugete despre Dumnezeu, fiindcă aceasta pot să o facă numai cei care s-au cercetat cu de-amănuntul, ...care si-au curățit sufletul si trupul sau care cel puțin se silesc să se curete».

Invătătura crestină ortodoxă pe care avem datoria să o cunoastem, ne-a dat-o Dumnezeu însusi prin Fiul Său intrupat, Domnul nostru Iisus Hristos. Mîntuitorul Hristos ne-a adus învățătura dumnezeiască, despre care însusi mărturiseste : «învătătura Mea nu este a Mea, ci a Celui ce M-a trimis» (Ioan VII, 16) si a propovăduit-o în vremea cît a locuit între oameni. După El, sfintii apostoli si urmasii lor au răspîndit această învățatură «pînă la marginile lumii» cunoscute atunci, iar iubitorii de Dumnezeu au îmbrățisat-o cu adîncă si curată evlavie.

În curgerea vremii s-a ivit nevoia ca învățătura descoperită si împărtășită nouă prin viu grai de Mîntuitorul Iisus Hristos, să fie prinsă în scris, de sfintii scriitori, ca astfel nimic să nu se piardă din cele ce ne-a lăsat El. Aceasta o aflăm în Sfînta Scriptură a Noului Testament, ca si în Sfînta Traditie, cum se va arăta acest lucru, mai amănuntit, în alt loc din această carte.

Tot între timp s-au ivit si învățături gresite, erezii, mai ales din pricină că unii dintre crestini au vrut să pătrundă numai cu mintea lor, lipsită de luminile si aripile credintei, adevărul dumnezeiesc care covîrsește orice minte. Neputîndu-l înțelege, ereticii au răstălmăcit învățătura Mîntuitorului, propovăduită de sfintii apostoli. Ca urmare, spre a-i feri pe credinciosi de alunecare în rătăcirii, Sfînta Biserică, prin sinoadele ecumenice, la care au luat parte toti episcopii săi, a statornicit si formulat pe baza Sfintei Scripturi si a Sfintei Traditii, dreapta credință ortodoxă, în dogme si hotărîri, sub asistenta Duhului Sfînt.

1. CREDINTA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Astfel, învățătura credinței creștine se cuprinde pe scurt, dar în cuvinte lămurite, în Simbolul Credinței, care a fost alcătuit de sfinții părinți la întâiul sinod ecumenic de la Niceea (325) și în al doilea sinod ecumenic de la Constantinopol (381). Simbolul acesta numit și «Crezul», nu este numai o scurtă și clară mărturie a învățăturii de credință creștină, ci și o mărturisire de credință pe care trebuie să-o cunoască și să-o facă fiecare creștin în parte. De aici, obligativitatea învățării, de către fiecare creștin, a Crezului, care este următorul:

1. Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.
2. Și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel ce este de o ființă cu Tatăl, priin Care toate s-au făcut ;
3. Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din cer și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om ;
4. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pontiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat ;
5. Și a înviat a treia zi - după Scripturi ;
6. Și S-a înălțat la ceruri și sade de-a dreapta Tatălui ;
7. Și iarăși va să vină, cu slavă, să judece viii și morții ; a Căruia împărăție nu va avea sfârșit.
8. Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin proroci.
9. într-una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică ;
10. Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor ;
11. Aștept învierea morților ;
12. Și viața veacului ce va să fie. Amin.

ARTICOLUL 1 din Simbolul Credinței cuprinde învățătura creștină despre Dumnezeu în general, Unul în ființă, dar întreit în Persoane, și despre Dumnezeu-Tatal, Creator și Proniator al lumii.

Dumnezeu este duh, adică este netrupesc ; este nevăzut, necuprins de făptura și de mintea omenească ; la El nu este mutare sau schimbare, căci este desăvârșit și vesnic ; este atotputernic, atotștiitor, este pretutindenea.

Dumnezeu este Unul după ființa Lui și întreit în Persoane : Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Aceste trei Persoane alcătuiesc Sfânta Treime, taina de nepătruns de mintea

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

omenească și împărtășită nouă prin Descoperire dumnezeiască sau Revelație. Spunând că Dumnezeu este închinat în trei Persoane, nu înseamnă că ar fi trei dumnezei. Dumnezeu este Unul singur, iar ființa dumnezeiască cea una și aceeași nu este împărțită în trei, ci ea se află întregă în fiecare din cele trei Persoane dumnezeiești.

Cele trei Persoane divine sînt de o ființă, egale și vesnice. Tatăl este Dumnezeu adevărat, Fiul este Dumnezeu adevărat și Duhul Sfînt este Dumnezeu adevărat; dar avînd aceeași ființă, nu sînt trei dumnezei ci Unul singur. Tatăl se deosebește de ceilalți Persoane, întrucît El este Cel ce naște din veci pe Fiul și purcede pe Sfîntul Duh; Fiul, întrucît El este Cel ce S-a născut din Tatăl; iar Sfîntul Duh, întrucît este Cel ce purcede de la Tatăl. În același timp, cele trei Persoane sînt unite și se întrepătrund reciproc, locuind Una în Alta, în chip neamestecat, prin ființa cea una: Tatăl este în Fiul și în Sfîntul Duh, Fiul în Tatăl și în Sfîntul Duh, și Sfîntul Duh în Tatăl și în Fiul. Acest adevăr ni l-a descoperit Dumnezeu. Însuși, Care nu poate fi asemănat cu nimic din ceea ce este creat.

Învățătura că Dumnezeu este Unul după ființă și întreit în Persoane este mai presus de puterea de înțelegere a minții noastre. Mulți cugetători și scriitori creștini au folosit asemanări din lumea înconjurătoare pentru a mijloci, prin ele, înțelegerea Tainei Sfîntei Treimi. Dar nici una din acestea nu poate lămuri o asemenea taină. Mîntuitorul Iisus Hristos nu și-a putut înalta nici pînă a afla că în Dumnezeu sînt trei Persoane, dacă aceasta nu ni s-ar fi descoperit de Mîntuitorul Iisus Hristos.

Asadar, învățătura despre Sfînta Treime, întrecînd înțelegerea omenească și sprijinindu-se numai pe autoritatea Descoperirii sau Revelației dumnezeiești, cuprinsă în Sfînta Scriptură și Sfînta Tradiție, noi ne-o însușim numai prin credință.

Cel ce ne-a făcut cunoscută această taină este Mîntuitorul Iisus Hristos.

În Vechiul Testament găsim doar preînchipuiri ale Sfîntei Treimi (Facere I, 26; III, 22). Patriarhul Avraam a fost cercetat de Dumnezeu la stejarul Mamvri sub înfățișarea a trei bărbați (Facere XVIII, 1-2). În Vechiul Testament nu se grăiește limpede despre Sfînta Treime, pentru că oamenii acelor vremuri nefiind pregătiți, ar fi putut înțelege greșit o taină atît de mare, și ar fi putut crede chiar în mai mulți dumnezei. Dar în Noul Testament, cu venirea Mîntuitorului, învățătura ni se descoperă lămurit. Mai întîi, la Botezul Domnului, cînd Tatăl da mărturie despre Fiul grăind: «Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit», Fiul primește Botezul și Duhul Sfînt coboară ca un porumbel asupra Lui (Matei III, 15-17). Numele celor trei Persoane ale Sfîntei Treimi le găsim și în cuvintele prin care Mîntuitorul Iisus Hristos trimite pe sfinții apostoli la propovăduire: «Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh» (Matei XXVIII, 19). Iar sfinții evangheliști Ioan zice: «Trei sînt cei care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvantul (Fiul) și Sfîntul Duh, și acești trei una sînt» (1 Ioan V, 7).

RUGĂCIUNE

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Preasfântă Treime, miluieste-ne pe noi ; Doamne, curătește păcatele noastre ; Stăpîne, iartă fărădelegile noastre ; Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru numele Tau.

Articolul 1 din Simbolul Credinței arată că Dumnezeu-Tatăl este creatorul și proniatorul lumii.

Lumea înseamnă cerul și pământul și tot ce este în ele, afară de Dumnezeu. Ea este văzută și nevăzută. Cea văzută este tot ceea ce se poate cunoaște cu simțurile omenești, iar cea nevăzută sînt îngerii, buni și răi (Col. I, 16).

Ingerii sunt ființe netrupesti, slujitoare lui Dumnezeu. Ei sînt făcuți de Dumnezeu din nimic, cum din nimic au fost făcute toate cele ce sunt. La început, când i-a făcut Dumnezeu, toți îngerii erau buni și înzestrați cu puterea de a spori tot mai mult în virtute, să se bucure de fericire deplină și veșnică. O parte din ei s-au folosit bine de puterea și libertatea ce le-a dat-o Dumnezeu ; Părintele Cereșc le-a întărit acest dar de a nu mai putea gresi niciodată. Aceștia sunt îngerii cei buni. Unii dintre ei însă, în frunte cu Lucifer, trufindu-se s-au ridicat împotriva lui Dumnezeu, și Dumnezeu i-a aruncat în întunericul cel mai adânc, cum zice Sfânta Scriptură : «Si pe îngerii care nu și-au păzit vrednicia, ci au părăsit locasul lor, i-a pus la păstrare sub întuneric, în lanțuri veșnice spre judecata zilei celei mari» (Iuda I. 6). Aceștia s-au făcut îngeri răi, demoni. Și odată cu caderea acestora s-a ivit iadul, care este starea lor de nefericire și locul lor de sălășluire. Ingerii cei buni au rămas în fericita apropiere de Dumnezeu și-L slujesc, fiind întăriți prin harul dumnezeiesc, ca să fie pururea slujitori ai lui Dumnezeu, organe ale Providenței dumnezeiești, vestitori și ajutători ai oamenilor.

Dumnezeu a făcut «din nimic» atât lumea nevăzută, cât și lumea văzută, numai cu cuvântul și voința Sa atotputernică, zicând: «Să fie!». Biserica învată pe baza Sfintei Scripturi, că Dumnezeu a creat lumea în șase zile, adică treptat și într-o anumită ordine, încheind-o cu crearea omului (Fac. I, 1-31), în perechea părinților neamului omenesc : Adam și Eva.

Dar creând lumea, Dumnezeu n-a lasat-o în parăsiere, ci îi poartă de grijă pururea; toate câte; sunt, toate făpturile sunt ținute și crescute după planul Său, după voia și puterea Sa purtându-le de grijă după înțelepciunea Sa cea preamarită ; pe toate le ocroteste și le conduce spre fericirea și desăvârșirea lor. El este Tatăl atotîntorului. Această neîntreruptă grijă părintească a lui Dumnezeu față de lume se numește Providența sau Pronie dumnezeiască. Sfântul Ioan Gură de Aur scrie despre Pronie: «Dumnezeu nu numai că a adus la lumină zidirea ; dar după ce a adus-o, o îngrijeste. De zici îngeri, de zici arhangheli, de zici puterile cele de sus, de zici toate cele văzute și nevăzute, toate acestea se bucură de Pronia Lui. Fără această lucrare, toate se duc, se scurg și pier».

Creația se încheie cu crearea omului, făcut în chip deosebit de către Dumnezeu, Care a zis : «Să facem pe om după chipul și asemănarea Noastră, ca să stăpânească... tot pământul. Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său... bărbat și femeie l-a făcut. Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Cresteti și vă înmulțiti, și umpleți pământul și-l stăpîniți...» (Fac. I, 26-28). Fiind creat după

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

chipul și asemănarea lui Dumnezeu, omul este cea mai de seamă creatură a lui Dumnezeu, fiind constituit din două elemente : trup și suflet.

Trupul omenesc l-a făcut Dumnezeu «din pământ», cu totul altfel decât pe celelalte creaturi. Căci pe când despre acestea Sfânta Scriptură spune : «Și a zis Dumnezeu să se facă», despre om zice : «Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie» (Facere II, 7).

Asadar, trupul omului l-a făcut Dumnezeu din pământ, iar sufletul l-a creat prin suflare dumnezeiască. Prin trup, care este luat din pământ și are ceva comun cu toate vietuitoarele, omul este legat de pământ și de tot ceea ce aparține lumii acesteia. Prin suflet însă, care provine prin creație direct de la Dumnezeu, omul stă în legătură cu Dumnezeu și cu lumea spirituală.

Chipul lui Dumnezeu din om înseamnă sufletul nemuritor cu puterile lui, mintea sau cugetarea, simțirea și voința liberă, care se îndreaptă către Dumnezeu; iar asemănarea cu Dumnezeu înseamnă întărirea și desăvârșirea omului în virtute și sfințenie cu ajutorul harului dumnezeiesc, spre îndumnezeirea lui.

Din coasta celui dintâi om, din Adam, Dumnezeu a făcut pe femeie, pe Eva. Pe acești doi oameni i-a așezat Dumnezeu în raiul pământesc, ca să ducă o viață fericită și în iubire față de Părintele Ceresc. Mintea lor era luminată, inima sau simțirea era curată și fără poftă rele, voința era dreaptă și înclinată numai spre bine, trupul era sănătos și fără nici o suferință.

Astfel, omul creat «după chipul și asemanarea lui Dumnezeu» se găsea la început într-o stare de curăție și nerăutate, în pace deplină cu cele din jurul său, cu sine însuși și cu Părintele Ceresc. El nu era într-un totuș desăvârșit, dar prin continuă strădanie și cu ajutorul harului dumnezeiesc putea să ajungă asemenea lui Dumnezeu, găsindu-se deci la începutul drumului spre asemanarea cu Făcătorul său.

Omul creat de Dumnezeu era liber. Iar libertatea era măreția lui, având putința de a ajunge sfânt și drept prin strădania sa și ajutorat de Cel ce l-a făcut și Care îi purta mereu de grijă.

Pentru ca să întărească prin lucrare puterile sufletesti ale celor dintâi oameni, ca să le încerce și ascultarea, Dumnezeu Si-a arătat voința Sa către ei, dându-le poruncă să nu mănânce din pomul cunostintei binelui și răului. Căci de vor mânca din acest pom, «vor muri negresit» (Facere II, 16-17).

Dumnezeu a dat această poruncă nu pentru a-l slăbi și coborî pe om din cinstea în care se găsea ; ci, dimpotrivă, pentru a-l întări și înălța, i-a dat acest prilej ca să-si poată arăta prin faptă dragostea față de Făcătorul său și pentru a se statornici în bine.

Fericirea din rai a celor dintâi oameni a tinut cât timp ei au păstrat nevinovăția stînd în ascultare și dragoste deplină față de Dumnezeu și păzind porunca Lui.

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Dar ei s-au lăsat ispitiți de cel rău care îi pizmuia pentru fericirea lor și voia să-i ducă la pierzanie. Prin viclenie și înșelăciune, diavolul i-a făcut să creadă că, de vor mânca din pomul cel oprit, adică al cunostinței binelui și răului se vor face întocmai ca Dumnezeu. Lăsându-se amăgiți, ei au călcat porunca lui Dumnezeu și, prin neascultare, au căzut în păcat. Așa a intrat răul în lume.

Pedeapsa, cea mai mare a păcatului primilor oameni a fost moartea (Rom. VI, 23). De aceea, la moarte, trupul se întoarce în pământ, din care a fost luat, iar sufletul nemuritor trece în lumea nevăzută (Ecleziast XII, 7).

Protopărinții neamului omenesc n-au păstrat starea morală de comuniune cu Dumnezeu, ci, călcând voia Lui, au căzut în păcat (Fac. III, 1-6), pierzând fericita stare primordială, atât pentru ei cât și pentru toți urmașii lor. Orice om are din fire păcatul lui Adam fiind vinovat și supus pedepsei lui Dumnezeu. Starea aceasta de reală păcătosenie a naturii umane căzute, în care se naste fiecare om, ca urmaș al lui Adam, se numește păcatul strămosesc.

Și urmările păcatului au fost grele: primii oameni au pierdut harul dumnezeiesc, s-au îndepărtat și s-au înstrăinat de Dumnezeu și au fost alungați din Rai. Chipul lui Dumnezeu în ei a slăbit, fără însă a pieri cu totul; schimbarea adusă de păcat, s-o arătat în întunecarea minții, în stricarea inimii și în slăbirea voinței. De asemenea, omul a pierdut sfîntenia, curăția, liniștea trupului și putința de a nu muri. Despărțiți de cele vesnice și alunecînd spre piericiune, oamenii au căzut pradă plăcerilor de tot felul. Iar viața lor a devenit grea, fiind însoțită de trudă, de dureri și de neîmpliniri de tot felul. Iubirea față de Dumnezeu a fost înlocuită de om cu iubirea față de făpturi. Dar prin păcatul lui Adam s-a stricat întreaga fire. Pedeapsa cea mai mare a păcatului a fost moartea, care după sfîntul apostol Pavel este «plata păcatului» (Rom. VI, 23; 1 Cor. XV, 22).

Dar Dumnezeu, în nemărginita Sa bunătate, nu l-a părăsit pe om nici după căderea lui în păcat; nu l-a dat pierzării, omul fiind făptura Sa cea mai aleasă. Chiar la alungarea lor din Rai, Dumnezeu le-a făgăduit strămosilor noștri un Mîntuitor (Facerea III, 15), Care va zdrobi puterea răului și va împăca pe oameni cu Dumnezeu. Acest Mîntuitor este Domnul nostru Iisus Hristos.

De la căderea omului în păcatul neascultării și pînă la venirea Mîntuitorului Iisus Hristos, Dumnezeu a lasat să treacă multă vreme, în care oamenii au cunoscut amărăciunea consecințelor păcatului, prin starea rea în care au ajuns; dar au putut păstra și nădejdea că se pot mântui cu ajutorul lui Dumnezeu. În bunătatea Sa, Dumnezeu S-a îngrijit de oameni, i-a îndrumat și i-a pregătit pentru primirea Mîntuitorului, prin Legea Veche, prin prooroci și prin alte mijloace, ca la venire să-L poată recunoaște și să poată urma Lui, întru curățirea vieții și nădejdea mîntuirii.

Învățătura despre Dumnezeu Fiul, adică despre a doua Persoană a Sfintei Treimi, Care S-a întrupat pentru mîntuirea noastră din robia păcatului și pentru împăcarea noastră cu Dumnezeu, este cuprinsă în articolele 2-7 din Simbolul Credinței.

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Domnul nostru Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Care la plinirea vremii S-a făcut om ca noi, asemenea nouă întru toate, în afară de păcat. El este Dumnezeu adevărat și om adevărat. El a venit în lume ca să ne mântuiască. Acest lucru îl arată sfântul Atanasie cel Mare, astfel: «Fiindu-l milă de neamul nostru și înduioșându-Se de slăbiciunea noastră și miscat de stricăciunea noastră și nesuferind stricăciunea morții asupra noastră, ca să nu piară ce a făcut», Dumnezeu a hotărât mântuirea noastră potrivit înțelepciunii și dragostei Sale nesfârșite: El a socotit astfel că nu e potrivit să mântuiască pe oameni de departe, nici chiar prin mijlocirea îngerilor, ci trimitând în lume pe însuși Fiul Său, Care S-a făcut om ca noi toți, afară de păcatul strămoșesc și de orice alt păcat.

Asadar, Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om ca să ne mântuiască pe noi toți, impacându-ne cu Dumnezeu și înnoind firea noastră cea stricată de păcatul strămoșesc. El a luat firea omenească și, fiind în același timp Dumnezeu adevărat și om adevărat, a purtat toate consecințele păcatului originar însă fără de păcat, pentru ca să ne răscumpere pe toți din robia păcatului lui Adam.

Că Mântuitorul Iisus Hristos a fost și om adevărat, iar nu numai Dumnezeu adevărat, aflăm lamurit din Sfânta Scriptură: Prin pogorîrea Duhului Sfânt, Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat din sfânta Fecioară Maria; S-a născut, a fost înfășat în scutece, a flămânzit și a însetat, a obosit, în timpul mântuitoarelor Sale Patimi a suferit bătăi, loviri, schingiuri, încununare cu spini, răstignire și moarte.

Mântuitorul Iisus Hristos a savîrsit răscumpărarea sau mântuirea noastră prin cele trei chemări sau slujiri ale Sale, și anume: a) ca Prooroc și învățător. Domnul nostru Iisus Hristos este Proorocul proorocilor, pentru că în El s-au împlinit toate proorociile și pentru că El este supremul învățător care ne descoperă propria Sa învățătură dumnezeiască cu privire la Dumnezeu și la om; b) ca Arhiereul cel adevărat Care nu aduce jertfă pentru Sine, fiind fără de păcat, ci Care Se aduce pe Sine însuși jertfă Tatălui, pe Cruce, și Se jertfeste mereu pe Sfântul Altar, la Sfânta Liturghie, pentru iertarea păcatelor, sfintirea credincioșilor și viața de veci; c) ca împărat care, răscumpărînd prin moartea Sa pe Cruce pe om de sub robia morții și a păcatului, și înnoindu-l prin învierea Sa, a întemeiat împărăția Sa spirituală-duhovnicească, Biserica Sa, ai cărei membri sînt credincioșii și al cărei cap este El însuși, «avînd toată puterea în cer și pe pămînt» (Matei XXVIII, 18).

Mantuitorul Iisus Hristos este Unul lui Dumnezeu, Care are în măsura cea mai mare puterea de cunoaștere a Proorocului, sfîntenia Arhiereului și puterea Conducătorului duhovnicesc.

Mântuitorul Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, născut din veci din Tatăl; El nu este făptură, ci are însăși ființa Tatălui, prin naștere mai înainte de toți vecii, adică din vesnicie; deci n-a fost nici o vreme în care Fiul să nu fie Fiul și Tatăl să nu fie Tată. Cum vesnic este Tatăl, așa și Fiul este vesnic.

El este Unul-Născut, adică este singurul Fiul al lui Dumnezeu. Dacă credincioșii creștini și dreptii se numesc și ei fiii ai lui Dumnezeu aceștia sînt fiii nu după fire, ci prin harul dumnezeiesc; ei nu sînt «de o ființă» cu Dumnezeu, cum lămurit citim

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

în Sfânta Scriptură : «Celor cîți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să se facă fii ai lui Dumnezeu» (Ioan I, 12).

Mîntuitorul Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat ca și Tatăl, are aceeași ființă, aceeași dumnezeire, cu aceleași însusiri dumnezeiești ca și Tatăl din Care S-a născut, așa cum o lumină este asemenea luminii din care s-a aprins. Cuvintele «lumină din lumină» din Simbolul Credinței sînt numai o exprimare omenească privind taina nasterii Fiului din Tatăl, care nu poate fi pătrunsă de mintea omenească.

Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție mărturisesc uneori dumnezeirea Domnului Iisus Hristos, cu cuvintele : «Acesta este adevăratul Dumnezeu» (1 Ioan V, 20), și «cu adevărat, mare este taina dreptei credințe; Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngerii, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă» (1 Timotei III, 16).

Ca Dumnezeu adevărat, Fiul lui Dumnezeu este împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, Facător al lumii, al tuturor celor văzute și nevăzute. Toate s-au făcut prin Fiul (Ioan I, 3), nu ca și cum Tatăl s-ar fi slujit de Fiul ca de unealtă, ci că Fiul lucrează împreună cu Tatăl, fiind de o ființă cu Tatăl și avînd aceeași putere creatoare ca și Tatăl.

Dar Fiul sau Cuvîntul lui Dumnezeu S-a pogorît din ceruri ca să mantuiască pe oameni, să-i izbăvească din robia păcatului și a morții; El S-a arătat în trup, ca să ridice și să înnoiască pe omul căzut; a venit pentru noi oamenii și pentru a noastră mantuire», pentru toți oamenii de totdeauna și de pretutindeni.

Intruparea Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria s-a făcut în chip minunat, nu după rînduiala firii omenești, ci prin umbrirea Fecioarei de către Duhul Sfânt. Dar făcându-Se om, Fiul lui Dumnezeu nu a încetat să fie Dumnezeu adevărat. Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat și om adevărat, cu trup și suflet omenești adevărați, într-un tot asemenea nouă, afară de păcat; El este Dumnezeu-om și rămâne Dumnezeu-om pentru vesnicie.

După cum s-a mai arătat, sfânta Fecioară Maria a fost învrednicită de Dumnezeu să nască după trup pe Fiul lui Dumnezeu (ca om), fără să cunoască barbat, fiind astfel fecioară și înainte de naștere și în timpul nasterii și după naștere, rămînînd în vesnicie fecioara. Preacurata, pururea Fecioara Maria este Născătoare de Dumnezeu sau Maica Domnului și o cinștim ca fiind mai presus de toți sfinții și îngerii, ca pe una ce este «mai cinștită decît heruvimii și mai mărită fără de asemănare decît serafimii.

Sînt și unii creștini care nu aduc cinștire Maicii Domnului, care socotesc că ea ar fi fost căsătorită și ar fi avut mai mulți fii. Împotriva pururea fecioarei Maicii Domnului ei aduc textul: «Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria și frații (verii) Lui: Iacob și Iosif, Simon și Iuda? Și surorile (verisoarele) Lui au nu sînt toate la noi ? Deci, de unde are El toate acestea?» (Matei XIII, 55-56).

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

În unele locuri din Sfânta Scriptură (Matei XII, 46, 48, 49 ; Marcu III, 31-32; Luca Vm, 11-21; Ioan 11, 12 etc.) este drept, se găsește expresia «fratii Domnului», dar prin «frati» trebuie să înțelegem rudele apiopiate ale lui Iisus, după Iosif și după Maria, cum se vede acest lucru din întrebuintarea cuvântului «frati» în multe alte locuri din Sfânta Scriptură. Textul: «Si fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul sau cel Unul-Născut, Căruia I-a pus numele Iisus» (Matei I, 25), arată clar că ea nu a avut alți copii și că Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc din sfânta Fecioară Maria cu puterea Duhului Sfânt.

RUGĂCIUNI

Fecioară ai născut, ceea ce ești neispățită de nuntă, și fecioară ai rămas, maică nenunțată, Născătoare de Dumnezeu, Marie, roagă pe Hristos Dumnezeu nostru, să ne mîntuiască pe noi.

Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, în vremea vieții mele, nu mă lăsa pe mine, ajutorului omenesc nu mă încredința, ci singură mă apără și mă miluiește.

Mîntuitorul Iisus Hristos S-a răstignit, a pătimit și a murit de bună voie, ca să ne mîntuiască. Dumnezeu fiind, putea să nu patimească și să nu moară, dar S-a supus acestora din iubirea Sa iată de oameni. «Eu - zice Domnul -îmi pun viața Mea, ca iarăși să o iau... Putere am Eu ca să o pun și putere am iarăși să o iau» (Ioan X, 17-18). Pentru Sine, Iisus Hristos nu avea de ce Se jertfi, deoarece El este fără de păcat; dar S-a jertfit pentru noi păcătosi.

Domnul a pătimit și a murit cu trupul, cu firea Sa omenească, pentru că firea dumnezeiască nu poate patimi, nici muri. Dar Domnul nostru Iisus Hristos este Cel care pătimeste și moare în trup, nu altul. Firea dumnezeiască nu se desparte de cea omenească nici în timpul patimilor și al morții. Cele două firi : dumnezeiască și omenească raman strîns unite în veci în persoana Mantuitorului Hristos.

Iisus Hristos, prin patimile și moartea Sa, ne-a răscumpărat pe toți din păcat, a cîștigat mîntuirea pentru toți oamenii de totdeauna și ne-a împăcat cu Dumnezeu ; El a luat asupra Sa păcatul și osînda oamenilor, fără ca prin aceasta să se facă păcătos. «El a luat asupra-Si durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat... El a fost pedepsit pentru mîntuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat» (Isaia LIII, 4-5). Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om adevărat, ca în trup să zdrobească, în locul nostru, păcatul și moartea prin patimă, moarte și înviere, dîndu-ne nouă viață. În Hristos am primit deci «răscumpărarea, prin sîngele Lui, și iertarea păcatelor, după bogăția harului Lui» (Efeseni I, 7). El «ne-a răscumpărat din blestemul legii, făcîndu-Se pentru noi blestem» (Galateni III, 13). El este «Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii» (Ioan I, 29).

În nesfîrșita Sa bunătate și iubire de oameni, Dumnezeu Tatăl, primește patima și jertfa de pe Cruce a Fiului Său întrupat, în locul tuturor oamenilor, primindu-i de atunci pe aceștia ca fii ai Săi, prin Iisus Hristos.

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

Mai este de spus că așa cum prin păcatul lui Adam suntem în păcat și osândă, ca urmași ai lui, tot așa prin patima și moartea Domnului ne mântuim de păcat, de osândă și de moarte, căci ne facem părtași ai jertfei de pe cruce, dacă ne facem urmași ai lui Hristos. Iar urmași ai lui Hristos ne facem prin primirea Tainei Sfântului Botez, a Mirungerii și Sfintei împărtășanii, în Sfânta Biserică, care este trupul Său tainic. De aceea, noi trebuie să fim mădulare vii ale Sfintei Biserici. Cum? Dacă primim cu vrednicie Sfintele Taine, păstrăm credința vie și dacă urmăm întru totul învățătura Mântuitorului propovăduită de Bisenca Sa, prin episcopii și preții ei.

Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu-Fiul, a biruit moartea și a înviat a treia zi din morți.

Nu numai patimile și moartea Lui au fost prezise, ci și învierea Sa. Mântuitorul însuși a spus înainte de patimi că va fi răstignit, va fi dat morții, iar a treia zi va învia.

Sunt numeroase mărturiile celor care L-au văzut pe Mântuitorul după înviere: femeile mironosite, sfinții apostoli, care au vorbit cu El, L-au pipăit rănilor, au mâncat și au umblat cu El, L-au auzit învățând pe oameni după înviere și până la înălțare. Nenumărați sunt și credincioșii care L-au văzut și auzit (1 Cor. XV, 6). Și toți aceștia, ca și credincioșii Sfintei Biserici de atunci și cei de azi, au crezut în Hristos cel înviat după însăși mărturisirea Lui, «că așa este scris și că așa trebuia să pătimească Hristos și să învieze din morți a treia zi, și să se propovăduiască în numele Său pocăinta spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim» (Luca XXIV, 46-47).

Prin învierea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos adevăratește nouă tuturor că este Dumnezeu adevărat, este Stăpân al vieții și al morții; El ne încredințează că și noi vom învia în ziua cea de apoi, după cuvântul Sfintei Scripturi, «că Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți» (1 Cor. XV, 20).

După 40 de zile de la învierea Sa, Mântuitorul Iisus Hristos S-a înălțat cu trupul la cer, intrând astfel în slava dumnezeiască vesnică și având să mijlocească neîntrerupt pentru credincioși la Dumnezeu-Tatăl, să le deschidă acestora împărăția cerurilor.

Sederea Fiului de-a dreapta Tatălui înseamnă slăvirea Lui pentru Jertfa Sa mântuitoare, dar înseamnă și că El are aceeași putere și slavă ca și Tatăl și Sfântul Duh.

Prin înălțarea la cer Domnul a luat cu Sine același trup zămislit și născut din preacurata Fecioara Maria, cu care a petrecut pe pământ, cu care a pățimit, cu care a murit și a înviat; dar după învierea Sa din morți, trupul fiind preamărit și nestricăcios.

*

1. CREDINȚA CRESTINĂ ORTODOXĂ

La sfârșitul lumii, Mântuitorul nostru Iisus Hristos va veni a doua oară pe pământ, într-o slavă și putere dumnezeiască, pentru a face înfricoșătoarea judecată din urmă, cea obștească. El nu va veni atunci ca Mântuitor, ci ca Judecător (Matei XXV, 31-46). La acea judecată se vor înfățișa deodată toți oamenii, toate semintele pământului, ca să-și dea seama de faptele, vorbele și gândurile lor. Pe cei buni, El îi va așeza de-a dreapta, iar pe cei răi, de-a stânga Lui. Aici, toată lumea va cunoaște viața dusă de fiecare pe pământ. Dreptul Judecător îi va judeca după faptele lor bune sau rele și va rosti dreapta hotărâre dumnezeiască, în urma căreia cei buni vor intra pentru totdeauna în Rai, sau în fericirea deplină și veșnică, iar cei răi vor fi aruncați, tot pentru totdeauna în iad sau în starea de veșnică nefericire, departe de Dumnezeu (Matei XXV, 46).

Mântuitorul Iisus Hristos ne învață că nimeni nu știe când va fi a doua venire a Sa și judecata de apoi, nici îngerii din cer, ci numai Dumnezeu. «Despre ziua aceea și despre ceasul acela - zice El - nimeni nu știe, nici îngerii din cer, nici Fiul, ci numai Tatăl. Luați aminte, privegheați și vă rugați, că nu știți când va fi acea vreme» (Marcu XIII, 32-33).

Între a doua venire a Domnului și judecata obștească este o strânsă legătură. Ele se vor întâmpla la foarte scurtă vreme una de alta.

Cu toată mărturia limpede a Mântuitorului Hristos, unii creștini s-au abătut de la dreapta învățătură, spunând că între a doua venire și judecata de apoi ar fi un timp de 1000 de ani și că acest timp ar putea fi calculat în mod precis. Spun anume că Mântuitorul Hristos va veni pe pământ cu 1000 de ani înainte de judecata obștească, cu care prilej va nimici, pe diavol, va învia pe oamenii drepti, va întemeia o împărăție nouă în care va domni împreună cu dreptii 1000 de ani. La sfârșitul acestei domnii - vor învia și ceilalți morți și va fi judecata obștească.

Dar ceea ce spun ei nu are nici un temei în învățătura Mântuitorului Hristos, care spune că dreptii și păcătoșii vor învia deodată (Ioan V, 28-29); de asemenea, că venirea a doua a Domnului va fi deodată cu judecata obștească (Matei XXV, 31); că ziua și ceasul acela nu-l știe nimeni (Matei XXIV, 36-44).

Judecata din urmă sau obștească va fi universală, solemnă, publică, definitivă, supremă și înfricoșătoare. Ea va fi universală, întrucât la aceasta vor fi supuși toți oamenii din toate timpurile, de față fiind îngerii, (Matei XXV, 31; XXIV, 31).

Ea va fi solemnă și publică, fiindcă se va face cu toată măreția și în fața lumii întregi. Fiecare om se va prezenta cu întreaga lui ființă, suflet și trup. Criteriul acestei judecări vor fi faptele de iubire față de semenul nostru: «Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut» (Matei XXV, 40). De aceea, judecata aceasta va fi definitivă și supremă. După aceasta, toți vor cunoaște întru totul înțelepciunea și dreptatea lui Dumnezeu, Mântuitorul Iisus Hristos se va preamări înaintea întregii lumi și vor fi, «potrivit făgăduințelor Lui, ceruri noi și pământ nou, în care locuiește dreptatea» (2 Petru III, 13). Fericirea celor buni va fi deplină și tot deplină va fi și nefericirea celor răi, pentru că și unii și alții vor primi înapoi trupurile din viața pământească. Și așa,

1.CREDINTA CRESTINĂ ORTODOXĂ

cu sufletul si cu trupul împreună, vor merge unii în viața vesnică, iar alții în osânda vesnică.

Afară de judecata obstească, de la sfârșit, mai este și judecata numită particulară, prin care trece sufletul fiecăruia din noi îndată după moarte. Dar, după judecata particulară și înainte de cea obstească, atât starea de fericire a sufletelor celor drepti, cât și starea de nefericire a sufletelor celor păcătoși nu sunt depline și pentru totdeauna, așa cum se va petrece după judecata universală, când stăpânirea și mărirea Domnului nu vor înceta în veci, împărțind împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh.

RUGĂCIUNI

«Unule-Născut, Fiule și Cuvântul lui Dumnezeu Cel ce ești fără de moarte și ai primit pentru mântuirea noastră a Te întrupa din sfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria. Care neschimbat Te-ai întrupat ; și răstignindu-Te Hristoase Dumnezeule, cu moartea pe moarte ai călcat ; Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, mântuiește-ne pe noi».

«Fără de veste Judecătorul va veni și ale fiecăruia fapte se vor descoperi. Deci cu frică să strigăm în miezul nopții : sfânt, sfânt, sfânt ești Dumnezeule ; pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi».

Invățătura despre Dumnezeu Duhul Sfânt, a treia Persoană a Preasfintei Treimi, este cuprinsă în articolul VIII din Simbolul Credinței, unde ni se arată că Duhul Sfânt este Dumnezeu adevărat, ca și Tatăl și Fiul; că El purcede din veci din Tatăl, că are aceleași însușiri și lucrări dumnezeiești ca și Tatăl și Fiul, și I se aduce aceeași închinare ca și Tatălui și Fiului, fiind de o ființă și egal cu Tatăl și cu Fiul. Duhul Sfânt purcede numai din Tatăl, cum ne-a descoperit acest adevăr însuși Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, zicând: «Când va veni Mângâietorul, pe Care Eu îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine» (Ioan XV, 26).

Așa învăță și întreaga Sfântă Tradiție, anume că în Sfânta Treime este un singur izvor și pentru Fiul, și pentru Duhul Sfânt, Dumnezeu-Tatăl. Această învățătură, că Duhul Sfânt purcede numai de la Tatăl, este păstrată și propovăduită neschimbat de Sfânta Biserică Ortodoxă. Asadar, cine învăță că Duhul Sfânt purcede și de la Fiul, acela se abate de la credința cea adevărată.

Prin Duhul Sfânt ne vine Harul dumnezeiesc care este absolut necesar mântuirii noastre, comun tuturor celor trei Persoane dumnezeiești. Harul dumnezeiesc este o bogăție nesfârșită de lumină și putere dumnezeiască ce ni se împărtășește nouă de Duhul Sfânt prin Sfintele Taine, săvârșite în Biserică, unele de către episcop și altele de preot. Harul dumnezeiesc este unul singur, fiindcă Dumnezeu este unul singur și se dă tuturor în dar, căci Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunostința Adevărului să vină (1 Tim. II, 4).

Dacă unii se mântuiesc iar alții nu, acest fapt se datorește libertății voinței omului care poate primi sau refuza să conlucreze cu harul divin pentru mântuirea sa.

1.CREDINTA CRESTINĂ ORTODOXĂ

«Iată, Eu stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine» (Apoc. III, 20).

Duhul Sfânt este izvorul harului și al darurilor, care sunt roade ale lucrării Duhului Sfânt în noi. Amintim întâi cele șapte daruri ale Duhului Sfânt: darul sau duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul sfatului, duhul puterii, duhul cunoștinței, duhul temerii de Dumnezeu și duhul buneii credințe (Isaia XI, 2). Ca roade ale Duhului Sfânt, sfântul apostol Pavel numără : «Dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blandetea, înfrânarea, curăția» (Gal. V, 22-23).

Duhul Sfânt este «Domnul de viață făcătorul, pentru că împreună cu Tatăl și cu Fiul creează și stăpânește toate, pentru că a umplut de viață cele făcute la început și pentru că umple de viață și de tot mai multă viață pe cei mântuiți din stricăciune și din moarte de către Mântuitorul Hristos. Plenitudinea vieții dumnezeiești este în Biserică și El ne-o împărtășește prin Sfintele Taine.

Duhul Sfânt a grăit prin prooroci; i-a insuflat pe sfinții scriitori ai Sfintei Scripturi ca cele descoperite de Dumnezeu să le scrie fără greșală, după cum este prezent și în predania Bisericii, veghind la păstrarea sfintelor învățături, sau la formularea învățăturilor de credință în sinoadele ecumenice.

RUGĂCIUNE

Impărate ceresc, Mângâietorule, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinesti ; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiești întru ,noi și ,ne curătești pe noi de toată întinăciunea și mântuiești, Bunule, sufletele noastre.

2.SFÂNȚA BISERICĂ

Invațătura ortodoxă despre Sfânta Biserică este cuprinsă pe scurt în articolul 9 din Simbolul credinței: (Cred) «și într-una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică». Așa mărturisim credința noastră în asezământul sfânt întemeiat de Mântuitorul Iisus Hristos pentru mântuirea noastră și, în același timp, arătăm și însușirile Sfintei Biserici.

Credem și mărturisim că întemeietorul Sfintei Biserici este Iisus Hristos Domnul. După pogorârea Duhului Sfânt, acest asezământ duce până la sfârșitul veacurilor propovăduirea dumnezeieștii învățături, propovăduite de Mântuitorul și împărtășind credincioșilor harul sfintitor prin Sfintele Taine și îndrumându-i neconținut pe calea adevăratei vieți creștine.

Sfânta Biserică este obștea celor care s-au botezat, au crezut, cred și mărturisesc pe Iisus Hristos de Fiul al lui Dumnezeu și Mântuitor. În înțeles mai larg, ea îi cuprinde astfel și pe cei dinaintea venirii lui Mesia, care au așteptat într-o nemăsurată nădejde venirea Lui. Din Biserică fac parte toți cei uniți prin aceeași credință în Hristos, care se împărtășesc din aceleași Sfinte Taine, săvârșite de ierarhia sacramentală (episcopul și preotul). Între Biserică de pe pământ (Biserică luptătoare) și Biserică din cer (Biserică triumfătoare) este nu numai o solidaritate, ci și o continuitate. Devenim membri ai Bisericii prin harul Sfintelor Taine, îndeosebi prin Sfântul Botez, Mirungere și prin Sfânta Euharistie sau Împărtășanie. Prin Sfântul Botez noi ajungem mădulare ale Bisericii, murind și înviind în chip tainic cu Hristos. Prin Sfânta Taină a Mirungerii dobândim harul creșterii în Hristos prin Duhul Sfânt iar prin Sfânta Împărtășanie ne unim cu Hristos și devenim purtători de Hristos, mâncând trupul și sângele Său. Mântuitorul însuși zice: «Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu, întru Mine petrece și Eu întru el» (Ioan VI, 56). Nu fac parte din Biserică luptătoare ereticii, schismaticii și cei care s-au lepdat de credință, care singuri s-au așezat în afara Bisericii. Membrii Bisericii triumfătoare (sau cerești) sunt dreptii, sfântii și îngerii.

Pregătind-o prin alegerea apostolilor (Fapte XX, 28) și punindu-i bazele prin Cruce și înviere, Mântuitorul Hristos a întemeiat în chip văzut Biserică. Și în ziua Cincizecimii Atunci S-a pogorât Sfântul Duh în chip de limbi de foc asupra sfintilor apostoli, peste fiecare în parte, îmbrăcându-i cu putere pe ei și pe cei botezați după predica lor, și au devenit locasuri ale Duhului Sfânt (Fapte II, 1-4, 41-47; IV, 5; 2 Cor VI, ^6). Legătura Bisericii cu Mântuitorul Hristos, este o legătură organică El fiind capul ei; iar Duhul Sfânt este sufletul ei, Oare o sfînteste prin harul și darurile Sale.

Biserică este locas și centru prin care Mântuitorul Hristos desfășoară lucrarea Sa mântuitoare în lume. Și după cum Mântuitorul a răscumpărat și mântuit firea păcătoasă prin înțreita Sa slujire (de profet sau învățător, de arhieru și împărat), tot astfel și Bisericii Sale i-a lăsat o înțreită putere și misiune: de a propovădui nealterat adevărul dumnezeiesc, cuprins în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, de a curăți și sfînti pe credincioși prin Tainele și ierurgiile sale și de a-i conduce pe calea mântuirii spre viața veșnică. Acest lucru se vede clar din porunca-dată,

2.SFÂNTA BISERICĂ

după înviere, sfinților apostoli, de către Mântuitorul: «Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul veacului» (Matei XXVIII, 19-20). Întreita putere a fost dată apostolilor și prin ei urmașilor lor, episcopi și preoti.

Puterea și dreptul de a propovădui Evanghelia, de a săvârși Sfintele Taine și de a păstori pe credincioși aparține membrilor ierarhiei sacramentale, în baza hirotoniei lor. Acest lucru îl arată sfântul apostol Pavel corintenilor prin cuvintele: «Așa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu» (1 Cor. IV, 1).

Trebuie să fie lămurit lucru, pentru credincioșii Sfintei Biserici, că numai în sanul ei, iar nu în afară de ea, Mântuitorul Iisus Hristos împărtășește, prin Sfântul Duh, harul Său mântuitor. În Sfânta Biserică ne împărtășește El acest har, întrucât ea este maica noastră duhovnicească; ea ne naște la viața în Hristos, prin Sfântul Botez, făcându-ne fii ai lui Dumnezeu după har. Sfântul Ciprian zice că «nu poate avea pe Dumnezeu de Tată, cine nu are Biserica de mamă».

Mântuitorul Iisus Hristos este Capul Sfintei Biserici, iar Sfânta Biserică este trupul Lui, după cum bine aflăm din Sfânta Scriptură: «Hristos este Capul Bisericii, trupul Său, al cărui Mântuitor și este» (Efes. I, 22-23; V, 23; Col. I, 18-20). Este deci ușor de înțeles că nimeni nu se poate împărtăși de mântuire, dacă nu este mădular al trupului lui Hristos, adică al Bisericii. Căci Iisus Hristos și Sfânta Sa Biserică sunt de nedespărțit. Așa precum Mântuitorul Iisus Hristos este singurul învățător al credincioșilor, singurul mijlocitor între Dumnezeu și faptele Sale, singurul «dat între oameni, în care trebuie să ne mântuim noi» (Fapte IV, 12), tot asemenea nimeni nu poate să se împărtășească de mântuire, decât fiind mădular al trupului lui Hristos, adică al Sfintei Biserici.

Adevărul mântuirii în Sfânta Biserică este mare și taina lui este adâncă; de primirea și urmarea lui atârână însăși mântuirea noastră. Pentru a apropia acest adevăr de înțelegerea noastră, Mântuitorul Iisus Hristos se slujește de asemănarea cu vita și mlăditele, zicând: «Rămâneți în Mine și Eu în voi. Precum mlădita nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în vită, tot așa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine. Eu sunt vita, voi sunteți mlăditele. Cel ce rămâne în Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără de Mine nu puteți face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădita și se usucă» (Ioan XV, 4-6). Precum mlădita se usucă dacă este ruptă de vită, de la care primește hrană prin sevă, tot așa și sufletul moare duhovnicește, adică își pierde mântuirea, dacă se rupe de Sfânta Biserică, de trupul tainic al Mântuitorului Iisus Hristos, care îl hrănește prin harul dumnezeiesc. Harul din Sfânta Biserică este asemenea sângelui cald din trupul omenesc viu, care hrănește toate mădularele trupului. Dacă un mădular se desprinde de trup, atunci de îndată se lipsește de viață, căci nu mai curge în el sângele trupului și așa este de lepădat. Tot așa și credinciosul, care se desparte de Sfânta Biserică, în care este harul dumnezeiesc, moare sufletește, pentru că nu mai are viață duhovnicească din trupul tainic al lui Hristos, din Sfânta Biserică.

2.SFÂNTA BISERICĂ

Deci din Sfânta Biserică fac parte toți cei botezați cu botezul creștin, adică în numele Sfintei Treimi, care cred în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, oare se împărtășesc de aceleași Sfinte Taine, care aduc aceeași închinare lui Dumnezeu și stau sub cârmuirea văzută a unei ierarhii bisericești sacramentale.

Nu numai dreptii, ci și păcătoșii fac parte din Sfânta Biserică, așa cum într-o casă mare nu sunt numai vase de aur și de argint, ci și de lemn și de lut; și unele sunt spre cinste, iar altele spre necinste» (2 Tim. II, 20) ; dar păcătoșii sunt membri sau mădulare bolnave ale ei. Și nu numai credincioșii vii, ci și cei morți, care au adormit întru dreapta credință, sunt membri ai Sfintei Biserici. Cei vii alcătuiesc Biserica văzută, din viața aceasta pământească, adică Biserica luptătoare : iar cei morți întru credință alcătuiesc Biserica biruitoare sau triumfătoare, nevăzută sau cerească, pentru că au trecut de pragul acestei vieți de luptă. Dar în Hristos sunt una, cum ne învață apostolul, că în El toate s-au împreunat, «cele din ceruri și cele de pe pământ» (Efes. I, 10).

Sfânta Biserică nu este nici numai văzută, nici numai nevăzută. Ea este văzută, pentru că este aici pe pământ și văzuți sunt membrii ei din viața aceasta. Văzute sunt sfintele locasuri, ierarhia bisericească și credincioșii, sfintele slujbe, sfintele cărți, ca : mărturisirea de credință, rânduielile și canoanele bisericești etc. Iar nevăzută este Sfânta Biserică-mamă, precum nevăzut este întemeietorul și Capul ei, Mântuitorul Iisus Hristos ; nevăzuți sunt cei care au trecut din această viață și sfintii îngeri, nevăzut este harul Sfântului Duh, care lucrează în ea.

Nu fac parte din Sfânta Biserică cei care din voia lor s-au rupt de ea prin învățături desarte, prin eresuri și schisme sau dezbinări.

Întemeind Sfânta Biserică, Mântuitorul Iisus Hristos a așezat în ea și o bună rânduială, anume ca unii din membrii ei să conducă, iar alții să asculte, păstrând cu toții legătura dragostei și a păcii între ei și cu El. Conducătorii sunt clericii sau ierarhia bisericească ; ei propovăduiesc cuvântul adevărului, pentru a-i face părtași pe credincioși de harul dumnezeiesc și pentru a păstori obștea credincioșilor ; ei sunt păstorii sufletesti ai laicilor sau mirenilor credincioși, cum citim în Sfânta Scriptură: «Luți aminte de voi înșivă și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu însuși sângele Său» (Fapte XX, 28 ; 1 Petru V, 1-2).

În chip văzut, ea este condusă de ierarhia bisericească, de sinodul sau soborul episcopilor, care hotărăște cele privitoare la bunul mers al Sfintei Biserici. Dacă la sinodul episcopilor iau parte episcopi din toată lumea creștină, el se numește sinod sau sobor a toată lumea, sau sinod ecumenic.

Sinoadele au lucrat și lucrează, iau hotărâri și conduc Sfânta Biserică sub călăuzirea Sfântului Duh. Mântuitorul Hristos însuși este pururea în Sfânta Biserică (Matei XXVIII, 20) și o conduce prin Sfântul Duh (Ioan XV, 26). Sfintii apostoli s-au socotit doar slujitori ai Sfintei Biserici (1 Cor. III, 5-11) și tot asemenea sunt și episcopii, urmașii lor, și preoții, în conducerea ei.

2.SFÂNTA BISERICĂ

Potrivit învățaturii ortodoxe, Sfânta Biserică are patru însușiri, cum se arată în Simbolul Credinței (articolul 9) : ea este una, sfântă, sobornicească și apostolească.

Sfânta Biserică este una, pentru că unul este Capul și întemeietorul ei, Domnul nostru Iisus Hristos (Efes. I, 22-23 ; V, 23; Col. I, 18) ; unul este Sfântul Duh, Care o însufletește cu harul dumnezeiesc; una este tînta ei de a-i aduna pe toți credincioșii la un loc și a-i sfinți (Ioan XI, 51-52 ; VII, 11 și 20-23) ; una este învățătura adevărată și tot una este calea cea dreaptă care duce la mîntuire. Mîntuitorul Iisus Hristos a întemeiat o singură Sfântă Biserică și nu vrea să fie mai multe.

Biserica este sfântă, pentru că sfânt este întemeietorul ei, Mîntuitorul Iisus Hristos, Care a sfințit-o pe ea cu Sângele Său (Efes. V, 25-27) și i-a dat puterea să-i sfințească pe oameni prin harul dumnezeiesc; sfântă este și învățătura Bisericii (Ioan XVII, 17).

Sfîntenia Bisericii nu se pătează întru nimic prin aceea că în ea se găsesc și păcătoși, fiindcă nu membrii Bisericii sfințesc Biserica, ci Biserica îi sfințește pe membrii ei; Sfânta Biserică nu are scîntenia de la membrii ei, ci de la Mîntuitorul Iisus Hristos, prin Sfântul Duh.

Sfânta Biserică este sobornicească sau universală, pentru că, chemarea ei este să se întindă peste tot și să-i cuprindă în sânul ei pe toți, (Matei XXVIII, 19 ; Luca XXIV, 47 ; Fapte I, 8) fără deosebire de neam sau rasă, făcînd din toți una. Ea este întemeiată pentru toate locurile, pentru toate vremurile, pentru toți oamenii care vor să vină la «cunoștința adevărului». Ea rămîne în tot timpul și în tot locul aceeași, neclintită în învățarea adevărului dumnezeiesc deplin, stînd pe temelia Sfintei Scripturi, a celor 7 sinoade sau soboare ecumenice și a Sfintei Tradiții în opoziție cu Bisericile sau comunitățile eretice.

Sfânta Biserică este apostolească, pentru că este întemeiată și așezată pe mîrtuna sfinților apostoli «piatra din capul unghiului fiind Insuși Iisus Hristos» (Efeseni II, 20) ; ea are învățătura Mîntuitorului Iisus Hristos ajunsă la noi prin sfinții apostoli și prin urmașii lor și ține neschimbate rînduiriile acestora (2 Petru III, 2; Iuda 12). În acest înțeles zicem că Sfânta Biserică este zidită pe «temelia apostolilor», întemeietorul și Capul ei fiind Mîntuitorul Iisus Hristos.

Sfânta Biserică Ortodoxă reprezintă adevărata Biserică, pentru că, prin dreapta ei credință, ea păstrează neschimbate și fără nici o abatere învățătura și rînduiriile așezate de Mîntuitorul Iisus Hristos, așa cum le-au transmis sfinții apostoli, și cum le-au statornicit și lămurit apoi sfinții părinți în soboarele lor.

În Sfânta Biserică Ortodoxă ne sunt date toate mijloacele de mîntuire. Sfânta noastră Biserică Ortodoxă Română este un mădular al adevăratei Biserici a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Mai este de spus și aceea că Sfânta Biserică nu poate să greșească, pentru că ea este «trupul lui Hristos», Hristos (cel pururea viu) care este Capul ei (Efeseni I,

2.SFÂNTA BISERICĂ

22, 23) și în ea lucrează neîncetat Sfântul Duh, prin harul Său, luminându-i și îndrumându-i neîncetat pe slujitorii ei.

Sfânta Biserică este «stâlp și temelie a adevărului (1 Tim. III, 15) având astfel darul de a nu putea să cadă în rătăcire; de aceea, ea și este nebiruită în adevărul ei dumnezeiesc și «nici porțile iadului nu o vor birui» (Matei XVI, 18). Nici un om nu este fără de greșală și nici nu a primit de la Hristos puterea de a nu greși. Fără greșală este numai Sfânta Biserică.

3.SFÂNTA SCRIPTURĂ

Sfânta Scriptură sau Biblia este cartea de căpetenie a creștinilor. O numim și «Cartea vieții», fiindcă în ea se află «Cuvântul mântuirii» (Fapte XIII, 26), «Cuvântul vieții veșnice» (Ioan VI, 63; Filip. II, 16). Ea cuprinde «Cuvântul lui Dumnezeu» (Luca III, 2; Fapte IV, 31 ; Efes. VI, 17).

Învățăturile Sfintei Scripturi sunt, pentru creștini, «duh de viață» (Ioan VI, 63) ; ele au puterea de a-i trezi la «Viață nouă» (Fapte VI, 7). Învățăturile Sfintei Scripturi nu se învechesc; ele sunt veșnice și folositoare spre mântuire în toate timpurile și în toate locurile. «Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece», ne zice Domnul nostru Iisus Hristos (Matei XXIV, 35).

În Sfânta -Scriptură aflăm descoperirea dumnezeiască cea mai presus de fire. Căci: «Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu și de folos spre învățură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înțeleptirea cea întru dreptate, astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârșit, bine pregătit pentru orice lucru bun» (2 Tim.; III, 16-17).

Prin «insuflare» înțelegem lucrarea Duhului Sfânt asupra scriitorului biblic pentru a primi și a scrie învățăturile mântuitoare, ferindu-l de greșeli și rătăcirii de la adevărurile de credință, de la adevărul cel veșnic.

Cum că Sfânta Scriptură este însuflată și cuprinde învățăturile descoperite de Duhul Sfânt avem multe mărturii atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament.

Sfinții scriitori ai Bibliei au avut totdeauna convingerea că ei nu grăiesc și nu scriu de la ei, că învățătura lor este de la Dumnezeu. În multe locuri din Sfânta Scriptură citim cuvintele lor: «Așa grăiește Domnul», sau: «Fost-a Cuvântul lui Dumnezeu către mine» (Isaia VI, 5-9; Avacum III, 2 ; Marcu VII, 13), ei purtati fiind de Duhul Sfânt» (2 Petru I,21) De aceea Sfânta Scriptură și este cartea dumnezeiască pe care nimeni «nu o poate desființa» (Ioan X, 35).

Sfânta Scriptură este cartea Bisericii. Biserica, sub îndrumarea Sfântului Duh, a ales și a statornicit cărțile care formează cuprinsul Bibliei, în care se află învățătura însuflată de Duhul Sfânt spre mântuire. Sfânta Scriptură este comoara de pret a Bisericii și numai Biserica o poate explica fără greșală.

A citi cât mai des Scriptura (Fapte XVII, 2) este un lucru plăcut lui Dumnezeu; dar a o tălmăci fiecare după a sa chibzuintă este un păcat care duce la rătăcire, așa cum vedem că rătăcesc unii credincioși care o tălmăcesc după cum li se pare lor, adevărindu-se prin aceasta însesi cuvintele Scripturii: «Vă rătăciți, neștiind Scripturile și puterea lui Dumnezeu» (Matei XXII, 29).

Este bine să știm că în Sfânta Scriptură sunt părți ușor de înțeles, dar sunt și părți mai greu de înțeles (Fapte VIII, 26-35; 2 Petru III, 16-17), pe care cei

3.SFÂNȚA SCRIPTURĂ

necunoscători în ale Bibliei le răstălmăcesc ,spre a lor pierzare si astfel se pot naste si învățături gresite (eresuri).

Iată ce spune despre aceasta sfântul apostol Petru : «in epistolele sale (este vorba de epistolele sfântului apostol Pavel) sint unele lucruri cu anevoie de înteles, pe care cei nestiuton si neintăriti le răstălmăcesc, ca si pe celelalte Scripturi spre a lor pierzare» (2 Petru III, 16).

Sfânta Scriptură are două părți : Vechiul Testament (sau Legea Veche) si Noul Testament (sau Legea Nouă).

Vechiul Testament cuprinde învățăturile descoperite de Dumnezeu oamenilor prin Moise si prooroci, bărbați alesi călăuziti de Duhul Sfânt, care au trăit înainte de venirea în lume a Domnului nostru Iisus Hristos. Citim astfel că : «Dumnezeu odinioară, în multe randuri si în multe chipuri, a vorbit părintilor nostri prin prooroci» (Evrei I, 1).

Vechiul Testament cuprinde, în parte, istoria poporului Israel ca popor ales să păstreze învățătura despre Unul si Adevăratul Dumnezeu, descoperită prin prooroci. In cărțile Vechiului Testament ne sunt descrise «arătările» lui Dumnezeu (Iesire XXXIII, 12-23) si lucrarea Lui în crearea si purtarea de grijă a lumii.

In Vechiul Testament găsim cele zece porunci date lui Moise pe muntele Sinai : Decalogul (Iesire XX, 1-17), scris pe cele două Table ale Legii. Ele cuprind datoriile credinciosilor către Dumnezeu si către semenii lor.

Despre aceste porunci, ca si despre cuvintele proorocilor Vechiului Testament ne grăieste Mântuitorul: «Să nu socotiti că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc» (Matei V, 17).

Cărțile Vechiului Testament sunt în număr de 39. Unele din ele au cuprins istoric. De pildă: Facerea, Iesirea, Leviticul, Numerii, Deuteronomul, Iosua, Judecătorii, Cartea Rut,

1 Regi, 2 Regi, 3 Regi, 4 Regi, 1 Cronici, 2 Cronici, Ezdra, Neemia (Ezdra II), Estera.

Altele au cuprins didactic (invățătoresc), si anume : Psalmii, Cartea lui Iov, Proverbele lui Solomon, Ecleziastul, Cântarea Cântărilor. Al treilea fel de cărți ale Vechiului Testament sunt cele profetice : Profetii mari: Isaia, Ieremia, Iezechiel, Daniel, Plangerile lui Ieremia; Profetii mici: Osea, Amos, Miheia, Ioil, Iona, Naum, Avacum, Sofonie, Agheu, Zaharia si Maleahi.

In afară de aceste cărți numite «canonice» Sfânta Scriptură a Vechiului Testament mai cuprinde si alte cărți, pe care Biserica Ortodoxă le socoteste bune de citit si ziditoare de suflet.

Insemnătatea deosebită a Vechiului Testament stă în aceea că, prin el, Dumnezeu i-a pregătit pe oameni pentru primirea si înțelegerea Noului Testament, pentru

3.SFÂNȚA SCRIPTURĂ

venirea Domnului nostru Iisus Hristos ; i-a călăuzit spre Legea Nouă. De aceea, Vechiul Testament a fost, cum zice sfântul apostol Pavel, un «pedagog» sau învățător către Hristos (Gal. III, 24), mai ales prin proorociile privitoare la venirea lui Mesia Hristos. În Hristos s-au împlinit toate proorociile și Scripturile.

Noul Testament cuprinde un număr de 27 de cărți și anume : Cele patru Evanghelii: Matei, Marcu, Luca și Ioan ; Faptele Apostolilor; Epistolele sfântului apostol Pavel: Romani, 1 și 2 Corinteni, Galateni, Efeseni, Filipeni, Coloseni, 1 și 2 Tesaloniceni, 1 și 2 Timotei, Tit, Filimon și Epistola către Evrei; Epistolele sobornicești: Iacob, 1 și 2 Petru, 1, 2 și 3 Ioan, Iuda și, ultima carte, Apocalipsa sfântului apostol și evanghelist Ioan.

Noul Testament cuprinde învățăturile descoperite prin Domnul nostru Iisus Hristos, cum limpede ni se arată, că «în zilele acestea mai de pe urmă - Dumnezeu - ne-a grăit nouă prin Fiul, pe Care L-a pus moștenitor a toate și prin Care a făcut și veacurile» (Evrei I, 2). Aceste învățături ni le-au transmis sfinții apostoli și urmașii lor până în ziua de azi.

Sfânta Scriptură este una din cele două căi sau forme principale prin care în s-a transmis adevărul dumnezeiesc descoperit nouă oamenilor de către însuși Dumnezeu, prin Moise și proorocii Vechiului Testament și, mai apoi, în mod desăvârșit, prin însuși Fiul lui Dumnezeu făcut om, Domnul nostru Iisus Hristos.

Ea are o mare însemnătate și valoare pentru mântuirea noastră. În Parabola semănătorului ni se arată roadele pe care le poate aduce Cuvântul lui Dumnezeu în viața noastră (Matei XIII, 1-23), iar în Parabola bogatului nemilostiv și săracului Lazăr citim: «Au pe Moise și pe prooroci, să asculte de ei» (Luca XVI, 29). Mântuitorul însuși a spus multimilor care îl urmau: «Fenciti cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl păzesc pe el» (Luca XI, 28).

Sfânta Scriptură cuprinde, deci, învățăturile necesare mântuirii noastre, privind pe om în totalitatea ființei sale, suflet și trup. Dar pentru ca aceste învățături să ne poată fi cu adevărat folositoare, trebuie să le înțelegem și să le urmăm așa cum ni le tâlcuieste Sfânta Biserică prin preoții ei.

La toate slujbele noastre bisericesti auzim citiri din Sfânta Scriptură. Când intrăm în biserică ne facem Sfânta Cruce, ne închinăm și sărutăm Sfânta Evanghelie, iar când ni se citește din ea înghenunchem. Prin Sfânta Evanghelie și prin întreaga Sfântă Scriptură ne vorbește în Biserică și este prezent însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Care este cu noi până la sfârșitul veacurilor. La Sfânta Liturghie se citește și «Apostolul», adică se citesc părți din scrisorile sfinților apostoli, și «Evanghelia», adică istorisirea despre viața, învățăturile și minunile Domnului nostru Iisus Hristos. Bunii credincioși citesc cu evlavie Psalmii, ca pe niste rugăciuni și imne de preamărire a lui Dumnezeu.

Drept aceea, călăuziți de Sfânta Biserică, să ne apropiem cu pietate de bogăția duhovnicească a Sfintei Scripturi, să ne hrănim și să ne întărim prin cuvântul adevărului dumnezeiesc spre mântuirea noastră.

3.SFÂNȚA SCRIPTURĂ

LECTURĂ BIBLICĂ

«Mila si adevărul să nu te părăsească ; leagă-le împrejurul gâtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale ; atunci vei afla har si bunăvoință inaintea lui Dumnezeu si a oamenilor. Pune-ti nădejdea in Domnul din toată inima ta si nu te bizui pe priceperea ta. Pe toate căile tale gândește la Dânsul si El îți va netezi toate cărările tale. Nu fi înțelept în ochii tăi; teme-te de Dumnezeu si fugi de rău ; aceasta va fi sănătate pentru trupul tău si o învioreare pentru oasele tale» (Pildele lui Solomon III, 3-8).

«Ati auzit că s-a zis celor de demult : Să nu săvârsești adulter. Eu însă vă spun vouă că, oricine se uită la femeie, poftind-o, a si săvârșit adulter cu ea în inima lui» (Matei V, 27-28).

«Ati auzit că s-a zis : Să iubesti pe aproapele tău si să urăști pe vrăjmasul tău. Iar Eu vă zic vouă : Iubiti pe vrăjmasii vostri, binecuvântati pe cei ce vă blestemă, faceti bine celor ce vă urăsc si rugati-vă pentru cei ce vă vatămă si vă prigonesc, ca să fiti fiii Tatălui vostru celui din ceruri, că El face să răsară soarele Său peste cei răi si peste cei buni si trimite ploaie peste cei drepti si peste cei nedrepti. Căci dacă iubiti pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veti avea ? Au nu fac si vamesii acelasi lucru ? Si dacă îmbrățișati numai pe fratii vostri, ce faceti mai mult ? Au nu fac si păgânii acelasi lucru ?

Fiti, dar, voi desăvârșiti, precum Tatal vostru cel ceresc desăvârșit este» (Matei V, 43-48)».

4.SFÂNȚA TRADITIE SAU PREDANIA

Sfintele Evanghelii si toate celelalte părți ale Noului Testament nu cuprind decât o parte din descoperirea dumnezeiască pe care Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, făcut om pentru a noastră mântuire, ne-a făcut-o prin viu grai în timpul petrecerii Sale pe pământ. Acest lucru ni-l spune sfântul apostol si evanghelist Ioan prin cuvintele: «sunt si alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus si care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred - scrie el - ca în lumea aceasta nu ar încăpea cărțile ce s-ar fi scris» (Ioan XXI, 25).

Acelasi sfânt apostol mai arată în una din epistolele sale : «Multe având a vă scrie, n-am voit să le scriu pe hirtie si cu cerneală, ci nădăjduiesc să vin si sa vă vorbesc gură către gură, ca bucuria noastră să fie deplină» (2 Ioan I, 12).

Mărturisirile acestea ne incredintează că multe din faptele si învățăturile Mântuitorului Iisus Hristos nu ni s-au păstrat în scris, ci că ele au fost însusite si duse mai departe prin viu grai, de sfintii apostoli si de urmasii acestora, din veac în veac până la noi. De asemenea, că acestea vor fi duse, cu intelesul lor adevărat, de adevărații credinciosi crestini, până la sfârșitul veacurilor. Adică ni s-au păstrat si ni se fac cunoscute, în scopul mântuirii noastre, prin Sfânta Traditie.

Din cele arătate mai sus, înțelegem că Sfânta Traditie este a doua cale sau formă principală, cu nimic mai prejos decât Sfânta Scriptură, egală cu ea, prin care ni s-a transmis Descoperirea dumnezeiască. Numai că această descoperire de la Dumnezeu a fost cuprinsă în scris mai târziu decât cea arătată în Sfânta Scriptură. Iar Sfânta Traditie este viața Bisericii în Duhul Sfânt, este suflul viu al vieții Bisericii.

Între Sfânta Scriptură si Sfânta Traditie este o legătură atât de stransă, încât nici nu se poate face deosebire între adevărul cuprins în una si în cealaltă. Mărturiile lor despre adevărul dumnezeiesc se sprijină unele pe altele. Sfânta Scriptură si Sfânta Traditie sunt cele două căi de transmitere a Revelatiei dumnezeiești supranaturale. Ele transmit adevărul dumnezeiesc încredintat Bisericii spre păstrare si propovăduire.

După cum am arătat, Sfânta Scriptură este așezarea în scris numai a unei părți din toată învățătura dată de Mântuitorul Iisus Hristos prin viu grai, iar cealaltă parte ni se face cunoscută în Sfânta Traditie.

În timp, a fost mai întâi Sfânta Traditie si apoi Sfânta Scriptură, fiindcă Dumnezeu în înțelepciunea Sa a voit ca adevărurile Descoperirii dumnezeiești să fie date întâi prin viu grai, spre a fi ușor înțelese si primite. Dacă învățătura dumnezeiască s-ar fi dat de la început în scris, credința nu s-ar fi răspândit cu aceeași ușurință si putere ca prin viu grai cu care e înzestrat tot omul. Credința se dobândește si se întărește, la cei mai multi oameni, îndeosebi prin viu grai, cum limpede ne grăiește apostolul: «Credința este din auzire, iar auzirea, prin cuvântul lui Hristos» (Rom. X, 17).

4.SFÂNȚA TRADITIE SAU PREDANIA

Insusi Mântuitorul Iisus Hristos nu a împărtășit învățătura Sa prin scris ; El nici n-a lăsat nimic scris si nu a poruncit sfintilor apostoli să scrie, ci să propovăduiască prin viu grai cele ce au auzit si au văzut trăind. Trimitându-i la propovăduire, le-a grăit: «Mergând, învătați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui si al Fiului si al Sfântului Duh, învățându-i să păzească toate câte v-am poruncit vouă, si iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului» (Matei XXVIII, 19-20).

Sfintii apostoli au urmat întru totul poruncii Mântuitorului Iisus Hristos. «Cele ce ai auzit de la mine, cu multi martori de față, acestea le încredințează la oameni credinciosi, care vor fi destoinici să învețe si pe alții» (2 Tim. II, 2), scrie sfântul apostol Pavel ucenicului său Timotei. Si așa, mai mult prin viu grai, au învățat toti sfintii apostoli, îndrumându-i si pe ucenicii si pe urmașii lor să păstreze cu sfîntenie cele ce au auzit de la ei. Iar dacă așa au făcut, sfântul apostol îi fericeste, zicându-le : «Va laud ca în toate vă aduceți aminte de mine si tineriți predaniile precum vi le-am dat» (1 Cor. XI, 2). Ba le si poruncește, zicând iarăși: «Stati neclintiti si tineriți predaniile pe care le-ati învățat, fie prin cuvânt, fie prin epistola noastră» (2 Tesal. II, 15).

Dar Sfânta Traditie s-a fixat în parte încă de timpuriu si s-a păstrat fără schimbare până azi, în hotărârile si canoanele sinoadelor ecumenice si locale, în simbolurile de credință, în scrierile sfintilor părinti, în Sfânta Liturghie si în cărțile de slujbă ale Sfintei Biserici. Sfânta Traditie ne vine de la sfintii apostoli si, după ei, de la sfintii părinti; ea stă în cea mai strânsă legătură cu Sfânta Scriptură si toti sfintii părinti ai Bisericii dau mărturie de netăgăduit -despre adevăr-ul cuprins si necesitatea ei în cele ale dreptei noastre credințe.

Sfânta Traditie a fost si este pretuită în aceeași măsură ca si Sfânta Scriptură, de întreaga Biserică Ortodoxă. Pe lângă sfintii părinti si vechii scriitori bisericești dau mărturie despre valoarea si însemnătatea ei.

Păzitoarea, tâlcuitoarea si propovăduitoarea fără gres a Sfintei Traditii, ca si a Sfintei Scripturi, este Sfânta Biserică. Biserica Ortodoxă păstrează fără stîrbire si nefalsificat tezaurul Descoperirii dumnezeiești al credinței noastre creștine. Iar credinciosii își însușesc spre mântuire adevărurile credinței noastre creștine, cuprinse în Sfânta Scriptură si Sfânta Traditie, în sânul Bisericii si participând la viața si lucrarea Bisericii. Sfânta Scriptură spune, în acest sens, următoarele: «Nu stiti, oare, că voi sunteți templu al lui Dumnezeu si că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi ?» (1 Cor. VI, 16). De aceea, cine nesocotește Duhul lui Dumnezeu, acela rățăcește, nu urmează Sfintei Traditii.

LECTURĂ DIN SFINTII PĂRINTI

«Deși în lume limbile sunt deosebite, puterea Traditiei e una si aceeași. După cum soarele, zidirea lui Dumnezeu, e unul si același în toată lumea, tot așa si propovăduirea adevărului se arată pretutindeni si luminează pe toti oamenii, care vor să vină la cunostinta adevărului. Nici cel tare în cuvânt dintre întâistătorii Bisericilor nu va spune altceva, decât aceste învățături, căci nimeni nu este peste învățătorul său» (Matei X, 24; Luca VI, 40), «nici cel slab în cuvânt nu va împrutina

4.SFÂNTA TRADITIE SAU PREDANIA

Traditia. Credinta fiind una si aceeaasi, nici cel care e în stare să vorbească mult despre ea nu o sporeste, nici cel care vorbeste mai putin nu o împutineaza» (Sfântul Irineu).

5.SFINTELE TAINE

Mântuitorul Iisus Hristos ne cheamă neincet la sfintirea vieții noastre, la mântuire. Aceasta poate fi dobândită numai în Sfânta Sa Biserică, cunoscând și împlinind Cuvântul lui Dumnezeu și împărtășindu-ne cu Sfintele Taine ale Bisericii.

În urma pogorării Sfântului Duh, cerul ne-a rămas deschis și, astfel, harul și darurile Lui se revarsă neincetat asupra și spre sfintirea celor ce fac parte din Trupul Mântuitorului Hristos, din Biserică. Dar lucrările văzute instituite de Hristos și săvârșite de episcop și preot, prin care, în chip nevăzut, se împărtășeste credinciosului harul Duhului Sfânt, se numesc Taine. Sfintele Taine sunt lucrări văzute, pentru că omul are nu numai suflet rațional înzestrat cu libertate, ci și trup. Prin aceste lucrări ni se împărtășeste însă harul nevăzut al Duhului Sfânt. Partea văzută sau externă a Sfintelor Taine o formează lucrurile, cuvintele și actele slujbei, iar partea internă sau nevăzută a Sfintelor Taine este harul dumnezeiesc care se împărtășeste prin partea văzută. Scopul Sfintelor Taine fiind sfintirea omului, harul pe care ele îl împărtășesc este harul sfintitor. Iar ceea ce produce harul în sufletele credincioșilor, roadele speciale ale acestui har, sunt efectele Tainelor. Deși, după natura lui, harul dumnezeiesc este unul singur, totuși, prin lucrarea pe care o împlineste, se deosebeste de la Taină la Taină. De pildă prin Sfântul Botez ni se împărtășeste harul iertării păcatului strămoșesc și eventual al celor personale, precum și harul înfierii noastre. Prin Sfântul Mir - harul creșterii în Hristos. Ceea ce caracterizează și deosebeste o Taină de toate celelalte Taine este harul special pe care îl împărtășesc. Taina Sfântului Botez ne încorporează în Hristos și ne face mădular al Bisericii Sale. El ne deschide ușa spre celelalte Sfinte Taine.

Sfânta noastră Biserică ne învață că sunt șapte Sfinte Taine, toate întemeiate de Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Acestea sunt următoarele: Botezul, Mirungerea, Cuminecătura sau Împărtășania, Mărturisirea, Preotia (Hirotonia), Cununia (Nunta) și Maslul.

Sfintele Taine au fost săvârșite de sfinții apostoli și sunt săvârșite de urmașii lor legiuitori, după cum bine citim în Sfânta Scriptură : «asa să ne socotească pe noi fiecare om : ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu»

(1 Cor. IV, 1). Deci nu oricare om poate să fie slujitorul Sfintelor Taine, după cum iarăși aflăm din Sfânta Scriptură, că Iisus Hristos «a dat pe unii ca să fie apostoli, pe alții prooroci, pe alții binevestitori, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos» (Efes. IV, 11-12; 1 Cor. XII, 28-30 ; Evr. V, 1-6).

Astfel Sfintele Taine, pe care le avem de la Mântuitorul Iisus Hristos, ne sunt asemenea unor izvoare curate prin care curge puterea sfintitoare a harului dumnezeiesc, sau și asemenea unor stâlpi de neclintit pe care se reazimă viața cea nouă, viața creștină.

5.SFINTELE TAINE

După sfintii părinti ai Bisericii Sfintele Taine sunt focul care încălzește inimile, arde patimile și luminează sufletele și rodeste spre un folos ; altoiul care nobilează viața ; apa care spală întinăciunea patimilor și păcatelor; pâinea duhovnicească ce hrănește sufletele noastre și doctoriile care ni se dau spre întărirea trupească și sufletească, spre viață vesnică.

Se înțelege însă că atât pentru săvîrsirea, cât și pentru primirea cu vrednicie a Sfintelor Taine este de trebuință o pregătire deosebită, de pe urma căreia să și fim vrednici de harul lui Dumnezeu. Să cugetăm în liniște și cu răgaz la sfîntenia Tainelor, la lucrarea lor mîntuitoare, la adevărul că puterea lor este atît de mare, încît ele pătrund ființa noastră, ne vindecă de durerile noastre sufletești, ne hrănesc duhovnicește, ne sfîntesc spre viață vesnică (Ioan IV, 10-14).

În mod deosebit, Sfintele Taine ne împărtășesc și întăresc în noi darurile Sfîntului Duh (Isaia XI, 2), adică dragostea, bucuria, pacea, îndelunga-răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndetea, înfrînarea, curăția (Gal. V, 22-23). Iar aceste daruri sunt izvoare de sfîntenie și de mîntuire celor ce vin la Hristos și rămân ai lui Hristos (Efes. II, 5).

Sfintele Taine ne unesc cu Dumnezeu, făcînd din noi locasuri ale Părintelui Ceresc, cum ne încredințează sfîntul apostol, zicînd că : «suntem templu al Dumnezeului celui viu, precum Dumnezeu a zis că : Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeu lor și ei vor fi poporul Meu» (2 Cor. VI, 16). Ele ne unesc și ne înfrătesc pe unii cu alții, nasc în noi viață nouă și bucurie curată.

Dar noi suntem chemați nu numai să primim, ci să și lucrăm împreună cu darurile Sfintelor Taine, ca ele să rodească în noi cât mai bogat; să ne fie trepte ale desăvîșirii, scări cu ajutorul cărora să urcăm de pe pămînt la cer, la viața cea neîmbătrînită și pururea vesnică (Ioan VI, 27 ; 1 Ioan II, 25).

1) TAINA SFÂNTULUI BOTEZ

Sfântul Botez este întâia dintre Tainele Sfintei Biserici ; este usa prin care se intră în Sfânta Biserică. Si numai ajungând membri ai Bisericii lui Hristos ne putem învrednici si de primirea celorlalte Sfinte Taine.

Taina Sfântului Botez a fost asezată de Mântuitorul Iisus Hristos prin cuvintele : «Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh» (Matei XXVIII, 19). Acestea le-a grăit după învierea Sa din morți.

Dar Taina Sfântului Botez nu este numai usa prin care se intră în Sfânta Biserică a lui Hristos, ci și pentru câștigarea împărăției lui Dumnezeu, așa cum ne încredințăm însuși Mântuitorul, zicând : «De nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu.» (Ioan III, 5).

Si înaintemergătorul Mântuitorului Hristos, sfântul Ioan, a botezat la Iordania. Dar botezul lui nu era Taină, ci închipuia doar curățirea de păcate prin credință și pocăință; el era mai mult un îndemn la pocăință, un semn văzut și pregătitor spre cele ce aveau să vină, cum mărturiseste chiar sfântul Ioan Botezătorul: «Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine ; Lui nu sunt vrednic să-l duc încălțăminte. Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc» (Matei III, 11). Mai târziu, și sfântul apostol Pavel, întâlnind în calea sa pe unii care primiseră botezul lui Ioan, i-a întrebat: «Primit-ați voi Duhul Sfânt când ați crezut ? Iar ei au zis către el: Dar nici n-am auzit, dacă este Duh Sfânt. Si el a zis : Deci în ce v-ați botezat ? Ei au zis: În botezul lui Ioan. Iar Pavel a zis : Ioan a botezat cu botezul pocăinței, spunând poporului să creadă în Cel ce avea să vină după el, adică în Iisus Hristos. Si auzind ei, s-au botezat în numele Domnului Iisus» (Fapte XIX, 1-5), adică au primit Botezul creștin.

Sfântul Botez instituit de Mântuitorul Iisus Hristos nu este doar un semn pregătitor pentru cele ce ar fi să vină, ci este o Sfântă Taină a Bisericii lui Hristos.

Partea văzută a Tainei Sfântului Botez constă din afundarea de trei ori în apă sfântită a celui ce se botează și în rostirea cuvintelor : «Botează-se robul lui Dumnezeu. (N) În numele Tatălui, amin, și al Fiului, amin, și al Sfântului Duh, amin.; acum și pururea și în vecii vecilor, amin».

Sfânta noastră Biserică face Botezul prin aiundaie, nu prin turnare sau prân stropire, pentru că chiar cuvântul botez are însemnarea de «a afunda», «a cufunda». Sub formă de turnare sau prin stropire se săvârșeste doar în împrejurări cu totul deosebite, când, de pildă, cineva este greu bolnav sau când nu se află la îndemână apă din destul.

Apa care se folosește la Taina Sfântului Botez trebuie să fie naturală, curată, cu nimic amestecată.

Efectele primirii Tainei Sfântului Botez sunt : iertarea păcatului strămoșesc și a tuturor păcatelor săvârșite înainte de Botez în situația celor ce se botează mai

1) TAINA SFÂNTULUI BOTEZ

târziu ; renasterea, sau nasterea la o viată nouă duhovnicească, viată de curăție si sfintenție ; de asemenea, primirea în sânul Sfintei Biserici, adică numărarea celui botezat între fiii ei, putându-se împărtăși de toate celelalte Sfinte Taine si de bunurile sufletesti pe care Sfânta Biserică le dăruiește membrilor ei (cum s-a mai arătat). De aici si denumirile date Tainei Sfântului Botez: «baie», «izvor sfânt», «luminare», «renastere», «nastere din nou», «sfintire», «pecetea lui Hristos», «baia vietii», «baia renasterii»i «baia pocăintei».

Botezul sterge si vina si pedeapsa pentru păcate, dar el nu nimiceste si urmările păcatului strămosesc, cum sunt: slăbirea vointei si inclinarea spre rău, pofta inimii, suferintele, bolile si moartea.

Săvârsitorii Tainei Sfântului Botez sunt episcopii si preotii, căci lor le-a încredintat Mântuitorul Iisus Hristos puterea de a săvârși Sfintele Taine. Numai în caz de nevoie poate boteza si diaconul, iar în cazuri cu totul deosebite poate face acest lucru si un simplu credincios, având însă grijă să rostească cuvintele care arată că lucrarea se face în numele Sfintei Treimi. În acest caz, dacă cel botezat trăiește, trebuie chemat preotul pentru citirea rugăciunilor din rânduiala Botezului si administrarea Tainei Mirungerii si împărtășaniei.

Dacă sunt unii crestini din afara Bisericii Ortodoxe care spun că nu trebuie să botezăm pe prunci, pentru că ei nu au păcate si, mai ales, pentru că nu pot să mărturisească credinta lor, noi rămânem la practica noastră, veche cât Biserica, de a boteza pe prunci, practică întemeiată si pe Sfânta Scriptură si pe Sfânta Traditie si pe ratiune. Aceasta, pentru că Taina Sfântului Botez este absolut necesară pentru mantuire, de la care nu pot fi exclusi nici copiii. Primitorii Tainei Sfântului Botez sunt toti cei nebotezati, de orice vârstă ar fi ei, toti fiind întinati de păcatul strămosesc (Fapte XVI, 14-15; XVI, 33; 1 Cor. I, 16, 14-15 ; XVI, 23). Necesitatea Botezului pentru toti este arătată de Mântuitorul prin cuvintele: «Adevărat zic, de nu se va naste cineva din apă si din Duh, nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu» (Ioan III, 5). Chiar din timpul sfintilor apostoli se săvârșea botezul copiilor : Lidia si casa ei (Fapte XVI, 15) ; temnicerul si casa lui (Fapte XVI, 33) ; Crispus si casa lui (Fapte XVIII, 8) ; Stefanos si casa lui (1 Cor.I, 76).

Sfânta Taină a Botezului este săvârșită de preoti, care au primit harul sfintitor al preotiei. Este socotită sărbătoare mare pentru orice familie de crestin ziua în care copiii nou-născuti primesc Taina Sfântului Botez si intră prin ea în rândul credinciosilor crestini. Potrivit rânduiei sale, Biserica noastră botează pe prunci, curând dupa nasterea lor. Asa a făcut ea dela început.

Dacă botezul ne curătește în primul rând de păcatul strămosesc, oare trebuie să uităm că si copiii se nasc cu acest păcat ? Stim ce spune psalmistul: «Întru fărădelegi m-am zămislit si în păcate m-a născut maica mea» (Ps. L, 6). Stim ce spune si sfântul apostol Pavel : «De aceea, precum printr-un om a intrat păcatul în lume si prin păcat moartea, asa moartea a trecut la toti oamenii, prin acela în care toti au păcătuț» (Rom. V, 12). Acest lucru cunoscându-l, că toti ne năstem cu păcatul strămosesc, avem noi siguranta că un prunc va trăi până la vârstă când poate să cunoască si să mărturisească credinta în Hristos, pentru ca atunci

1) TAINA SFÂNTULUI BOTEZ

să-l botezăm ? Putem noi să riscăm ca el să moară nebotezat, sub osânda păcatului strămosesc ?

Iar dacă ne referim la vremurile străvechi, la Tradiția Bisericii, vedem că de atunci, din secolele I-II și III se practica botezul copiilor. Sfinții părinți arată în scrierile lor că Biserica a primit de la apostoli obișnuita de a administra botezul și pruncilor.

În ceea ce privește faptul că pruncii nu pot să-și mărturisească credința creștină, Biserica are ca garant pe nașii care-i primesc la botez, care mărturisesc pentru aceștia credința creștină rostind Crezul și care își iau îndatorirea ca finii lor să fie crescuți de ei în credința Bisericii.

De altfel, noi cunoaștem tot din Sfintele Scripturi atâtea cazuri când pentru credința cuiva Dumnezeu S-a îndurat de cel pentru care acesta se ruga. Să ne amintim că Mântuitorul a vindecat pe sluga sutasului din Capernaum pentru credința stăpânului său ; a vindecat pe fiica femeii canaanence pentru credința mamei sale, și a înviat pe fiica lui Iair pentru credința tatălui său, și pe fiul văduvei din Nain pentru credința mamei sale. Și atunci să nu credem noi că botezul poate fi săvârșit pruncilor pe temeiul credinței nașilor lor?

Ca să facă mărturisirea de credință, nașului i se cere să fie buin credincios, să fie mai în vârstă ; de asemenea, să fie de același sex cu pruncul care se botează. Părinții pruncului nu pot fi nași. Este bine ca pentru fiecare nou botezat să fie numai un naș.

Nașul are îndatorirea să îngrijească de viața sufletească a finului său, învățându-l, la vremea cuvenită, adevărurile dreptei noastre credințe spre a face din el un bun credincios, mădular sănătos al Sfintei Biserici. Dar și finul este dator cu ascultare și cu respect față de naș, în aceeași măsură cum îi ascultă pe părinții săi trupești.

Există un Botez al muceniei sau al sangelui (Matei X, 32 ; XVI, 25), cunoscut în cele dintâi veacuri creștine, înțelegând prin el moartea martirică, în persecuții, pentru Mântuitorul Iisus Hristos. Sfinții părinți îl socotesc asemenea Botezului din apă și din Duh, umeori chiar mai de preț decât acesta (sfântul Grigorie Teologul).

Mai cunoaștem și Botezul dorinței care constă în dorința arzătoare a cuiva de a ajunge membru al Sfintei Biserici, ducând o viață de pocăință și în virtute. Dacă dintr-o pricină oarecare fără voia lui nu ajunge să primească botezul prin apă și prin Duh, el e socotit botezat cu Botezul dorinței.

Taina Sfântului Botez nu se repetă. Căci «este un Domn, o credință, un botez» (Efes. IV, 5)... «Mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor», rosteste cel ce primește Sfânta Taină a Botezului (Art. 10 din Simbolul Credinței). Într-adevăr, după cum cineva nu se naste trupește decât o singură dată, tot asemenea năsterea sufletească nu poate fi decât una singură. Numai dacă a fost găsit un prunc și nu se știe sigur de a fost sau nu botezat, atunci acesta este botezat condiționat, dacă n-a fost botezat. Deci nici aici nu se săvârșeste un al doilea botez.

1) TAINA SFÂNTULUI BOTEZ

LECTURĂ DIN SFINTII PĂRINTI

«Cati în Hristos v-ati botezat, în Hristos v-ati îmbrăcat» (Gal. III, 27).

«Scufundându-te în apă, unde-ti pierzi urma, înseamnă că ai ajuns să te lipsești de viața din aer. Iar a te lipsi de viață, e tot una cu a muri. Când, peste câteva clipe, te-ai ridicat la fata apei, ajungând iar la lumină, înseamnă că te dorești fierbinte după altă viață, iar după ce ai dobândit-o trăiești numai din ea. Din această pricină și cerem în slujba Botezului ajutorul Făcătorului a toate, iar o naștere din nou e cu mult mai însemnată decât cea dintâi. Acum și chipul lui Dumnezeu se întipărește mai bine în sufletul celui botezat decât odinioară, iar statura lui e făcută acum și mai întocmai după modelul dumnezeiesc, căci de-acuma chiar modelul ni se arată cu trăsături mai lămurite» (Nicolae Cabasila, *Viata în Hristos*).

2) TAINA SFÂNTULUI MIR

Asa cum pruncul nou-născut are nevoie de hrană pentru a crește și a se întări în cele trupesti, cel născut prin Taina Sfântului Botez are trebuință de creștere și întărire duhovnicească în viața cea nouă, viața în Hristos Domnul. Iar această întărire, care vine de la Sfântul Duh, i se dă celui botezat prin a doua Taină a Sfintei Biserici, prin Sfântul Mir (Mirungerea).

Taina Sfântului Mir (Mirungerea) este instituită de Domnul nostru Iisus Hristos care făgăduiește sfintilor apostoli că le va trimite Duhul Sfânt: «Si iată, Eu trimit peste voi făgăduința Tatălui Meu ; voi însă, sedeti în cetate până ce vă veti îmbrăca cu putere de sus» (Luca XXIV, 49 ; vezi și Ioan XIV, 16-17, 26; XV, 13-15; Matei X, 20). În chip mai lămurit, pentru înțelegerea noastră, mai vădit și mai strălucit avea să se arate instituirea acestei Sfinte Taine în ziua Cincizecimii, în ziua Pogorârii Sfântului Duh cu toate darurile Sale.

Sfintii apostoli au împărtășit Taina Sfântului Mir celor botezați, cum citim în Sfânta Scriptură : «Apostolii din Ierusalim, auzind că Samaria a primit cuvântul lui Dumnezeu, au trimis la ei pe Petru și pe Ioan, care, coborând, s-au rugat pentru ei, ca să primească Duh Sfânt, căci nu se pogorâse încă peste nici unul dintre ei, ci erau numai botezați în numele Domnului Iisus. Atunci își puneau mâinile peste ei, și ei luau Duh Sfânt» (Fapte VIII, 14-17).

Aflăm asadar că, încă de la început, Taina Sfântului Mir era, ca și în vremea noastră, nedespărțită de Taina Sfântului Botez. De asemenea, că ea se împărtășea prin punerea mâinilor numai de către sfintii apostoli asupra celor botezați. Astfel, și în Efes, sfântul apostol Pavel a împărtășit Sfânta Taină a Mirului unora pe care i-a botezat cu botezul lui Iisus - Botezul creștin - și care nu avuseseră până atunci decât botezul lui Ioan (Fapte XIX, 1-6).

Sfintii apostoli împărtășeau Duhul Sfânt celor botezați atât prin punerea mâinilor (Fapte VIII, 14-16 ; Evrei VI, 2 ; Fapte XIX, 1-6), cât și prin ungerea sau pecetluirea cu Sfântul Mir a celor botezați: «Iar Cel ce ne întărește pe noi împreună cu voi în Hristos și ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care ne-a și pecetluit și ne-a dat arvuna Duhului în inimile noastre» (2 Cor. I, 21-22 ; Efes. IV, 30) ; «Iar voi ungere aveți de la Cel Sfânt și stăți toate... ungerea pe care ați luat-o de la El rămâne întru voi și nu aveți trebuință ca să vă învete cineva» (1 Ioan II, -20, 27).

Cu trecerea vremii, numărul credincioșilor a sporit, iar sfintii apostoli nu au mai putut ajunge peste tot, ca să-și pună mâinile asupra tuturor. De aceea s-a îndătinat săvârșirea Tainei Sfântului Mir prin ungere de către urmașii lor, adică de către episcopii și preoții Bisericii, cum se face și azi.

Despre toate acestea ne încredințăm și Sfânta Traditie prin mărturiile din secolele II, III și IV: «După ce am ieșit din baia Botezului, ne ungem cu ungere sfântă, după ritualul vechi, precum și la preotie se ungeau cu untdelemn din corn. Ungerea ni se face matenal, dar ea poartă roade duhovnicești, după cum și la Botez, afundarea este un act material, dar roadele sunt duhovnicești, că suntem curățiți

2) TAINA SFÂNTULUI MIR

de păcate... Apoi vine punerea mâinilor, cu care unindu-se binecuvântarea, se cheamă și se coboară Sfântul Duh» (Tertulian). «Vouă, după ce ați ieșit din cristelnita sfintei ape, vi s-a dat ungera, preinchipuirea aceleia cu care a fost uns Hristos ; iar aceasta este Sfântul Duh» (Sfântul Chiril al Ierusalimului).

Partea văzută a Sfintei Taine a Mirungerii o constituie ungera în formă de cruce cu Sfântul Mir a părților mai însemnate ale trupului și a organelor simțurilor, cu rostirea, de fiecare dată, a cuvintelor: «Pecetea darului Duhului Sfânt. Amin».

Sfântul Mir se prepară din untdelemn, vin și 38 diferite arome și se sfințește de către un sobor de episcopi, în Joia Patimilor. Amestecul acestor arome simbolizează bogăția și felurimea darurilor Sfântului Duh de care se împărtășesc primitorii acestei Taine.

Săvârșitorul Tainei Mârungerii este episcopul sau preotul. Sfânta Taină a Mirungerii împărtășește primitorilor harul Sfântului Duh, care luminează mintea pentru înțelegerea și mărturisirea adevărului creștin ; ea întărește voia pentru propășirea în toate cele bune, dând astfel celor botezați tăria de a fi adevărați creștini sau locasuri vrednice ale Sfântului Duh. Darurile acestea sunt vii și lucrătoare în sufletul creștinului care rămâne în Biserică și participă la viața Bisericii.

Sfânta Taină a Mirungerii nu se repetă. Chiar dacă se obișnuiește ca cei care s-au lepădat de credința creștină ori au părăsit Sfânta Biserică și vor să se întoarcă din nou la ea, să fie iarăși unși, aceasta nu înseamnă o repetare a Sfintei Taine, ci numai reîntărirea lor în dreapta credință.

RUGĂCIUNE

«Cel ce ai dăruit robului Tău izbăvire de păcate prin Sfântul Botez și i-ai dat lui înnoirea vieții, însuți, Stăpâne Doamne, binevoiește să strălucească pururea lumina fetei Tale în inima lui ; apără pământul credinței lui nebântuită de vrăjmasi, păzește într-însul nespurcată și neîntinată haina nestrăciunii cu care s-a îmbrăcat, păstrând într-însul, cu harul Tău, nestrăciată pecetea cea duhovnicească ; și fii milostiv acestuia și nouă, după multimea îndurărilor Tale. Că s-a binecuvântat și s-a preaslăvit preacinstul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin».

(Din rânduiala Tainei Sfântului Botez).

3) TAINA SFINTEI ÎMPĂRTĂȘANII

Născut la viața cea nouă, viața în Iisus Hristos, întărit în ea prin pecetea darului Sfântului Duh, de acum fiu al Sfintei Biserici, credinciosul se poate învrednici și de primirea celorlalte Sfinte Taine. Așa și se dă lui Taina Sfintei Împărtășanii sau Cuminecături, prin care, sub chipul pâinii și al vinului primește însuși Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos spre iertarea păcatelor și spre viața de veci.

Această Sfântă Taină se mai numește și Sfânta Euharistie ceea ce înseamnă mulțumire, pentru că atunci când a așezat-o, la Cina cea de Taină, Mântuitorul Hristos a mulțumit Părintelui ceresc înainte de a frânge pâinea și a o da sfinților apostoli. Dar ea este și o jertfă de mulțumire către Dumnezeu adusă de Sfânta Biserică, de credincioșii ei, prin episcop sau preot.

Sfânta Împărtășanie îi unește pe credincioși cu Mântuitorul Iisus Hristos, dar îi unește și între ei prin aceeași credință și prin dragoste creștinească ; ei sunt una și aceeași obște creștinească în fața aceluiași sfânt altar, împărtășindu-se de toate darurile dumnezeiești din unul și același potir.

Sfânta Împărtășanie nu este numai o Taină, ci și o jertfă reală, nesângeroasă, adusă lui Dumnezeu, jertfa trupului și a sângelui lui Iisus Hristos. Același Hristos S-a jertfit pe cruce și Se jertfeste în Sfânta Euharistie. Deosebirea este că jertfa de pe cruce este sângeroasă, pe când cea din Sfânta Euharistie este nesângeroasă, însă strâns unită cu cea de pe cruce pe care o actualizează până la sfârșitul veacurilor

Sfânta Împărtășanie este cea mai mare Taină, fiindcă prin ea noi nu primim numai harul dumnezeiesc, ci pe însuși izvorul harului, pe Iisus Hristos, împărtășindu-ne cu Trupul și Sângele Său.

Mântuitorul Hristos a instituit Taina Sfintei Euharistii sau Împărtășanii în Joia înaintea mîntuitoarelor Sale Patimi, la Cina cea de Taină. Atunci, luând pâinea și binecuvîntînd-o, a frânt-o și, dînd-o ucenicilor Săi, a zis: «Luati, mâncați, acesta este Trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicînd : Beti dintru acesta tot, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei Noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor» (Matei XXVI, 26-28). După aceea le-a poruncit : «Aceasta să faceți întru pomenirea Mea» (Luca XXII, 19).

Sfânta Taină a Împărtășaniei se savarsește numai de episcop și preot, în virtutea puterii date lor de Mântuitorul Hristos, prin sfinții apostoli (Luca XXII, 19) și numai în cadrul Sfintei Liturghii; ea este miezul și centrul Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii. Darurile ce se aduc spre prefacere în Trupul și Sângele Domnului sunt pâinea din grâu curat și dospită și vinul, tot curat, din struguri.

Prefacerea pâinii și vinului în Trupul și Sângele Domnului, în vremea Sfintei Liturghii, are loc atunci când preotul sau episcopul, ridicînd mâinile, fruntea și inima către cer se roagă fierbinte :

3) TAINA SFINTEI ÎMPĂRTĂȘANII

"Încă aducem Tie această slujbă duhovnicească și fără de sânge, și Te chemăm, Te rugăm și cu umilintă la Tine cădem : Trimite Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste aceste Daruri ce sunt puse înainte și fă, adică, pâinea aceasta, Cinstit Trupul Hristosului Tău, iar ceea ce este în potirul acesta, Cinstit Sângele Hristosului Tău, prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt".

În acest timp, la strană se cântă «Pe Tine Te lăudăm», iar credinciosii îngenunchează, căci acum se săvârșeste prefacerea, iar nu atunci când se rostesc cuvintele de instituire a Sfintei Taine : «Luati mâncați... Betei dintru acesta totî...». Cum se petrece acest lucru, mintea noastră nu poate pricepe; se face în chip tainic, mai presus de înțelegerea noastră.

În încercările lor de a deslusi măcar în parte această lucrare într-un tot tainică, până și cei mai mari și mai alesi cugetători creștini nu au găsit cuvinte potrivite.

Dar trebuie să luăm aminte, înainte și mai presus de toate, că ceea ce se săvârșeste la Sfânta Liturghie nu este doar o asemănare cu ceea ce s-a făcut la Cina cea de Taină, ci Însuși Mântuitorul Iisus Hristos este prezent aici sub chipul pâinii și al vinului. El, Hristos Domnul, ne-a grăit limpede despre aceasta încă înaintea Sfințelor Sale Patimi, zicând : «Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață vesnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi» (Ioan VI, 54). Căci «adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți manca Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sângele Lui, nu veți avea viață în voi» (Ioan VI, 53).

La primirea Sfintei Cuminecături sunt chemați toți fiii Sfintei Biserică; ei se pot împărtăși cu Trupul și Sângele Domnului, dacă mai întâi și-au mărturisit păcatele și au fost dezlegați de preotul duhovnic. După primirea Sfintei Cuminecături se cuvine să nu mai sărute icoana, sau mâna episcopului sau preotului, să-și păzească limba de orice vorbă desartă, de blestem, de clevetiri, cinstind astfel Dumnezeu și Trup și Sânge pe care l-au primit.

Mari, multe și minunate sunt roadele Sfintei Cuminecături pentru viața duhovnicească a credinciosului creștin. Căci cel ce se împărtășește cu Trupul și Sângele Domnului se uneste tainic cu Domnul și, prin aceasta, își umple sufletul cu har și cu toate bunurile duhovnicești pe care le aduce o asemenea unire. Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru El» (Ioan VI, 56), ne grăiește Mântuitorul. El își sporește viața duhovnicească : «Cel ce Mă mănâncă pe Mine va trăi prin Mine» (Ioan VI, 57), adaugă Hristos Iisus. Și ce-i poate fi mai de folos credinciosului creștin, decât trăirea lui cu Hristos și în Hristos.

Sfântul Ignatie Teoforul spune că Sfânta Cuminecatură «este leacul nemuririi, dându-ni-se «spre iertarea păcatelor și spre viața de veci». Ea păstrează și strânsa legătură cu întregul Trup al Sfintei Biserici, în care Mântuitorul Iisus Hristos se află prezent fără întrerupere.

Dat fiind roadele Sfintei Cuminecături, Sfânta Biserică poruncește fiilor ei să se pregătească și să se împărtășească cât mai des cu Trupul și Sângele lui Hristos. Îndeosebi, în cele patru posturi mari de peste an, în preajma unei călătorii mai

3) TAINA SFINTEI ÎMPĂRTĂȘANII

îndelungate, la caz de suferință și boală, ca și înainte ca mirii să se învrednicească de Sfânta Cununie. Eiectele binefăcătoare ale Sfintei împărtășanii apar numai în sufletele celor care au primit-o cu vrednicie. Celor nepregătiți și nevrednici le aduce osândă de la Dumnezeu (1 Cor. XI, 27-29).

RUGĂCIUNI

a) înainte de primirea Sfintei Împărtășanii

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, slăbeste, lasă, milostiveste-Te și-mi iartă mie păcătosului, netrebnicului și nevrednicului robului Tău căderile în păcat, smintelile și greselile mele, toate câte am păcătuit față de Tine, din tinerețile mele până în ziua și ceasul de acum, fie cu știință, fie din neștiință, cu cuvântul sau fapta, sau cu gândul, sau cu cugetul, cu deprinderile și cu toate simțurile mele. Și pentru rugăciunile aceleia ce fără de prihană Te-a născut pe Tine, ale preacuratei și pururea Fecioarei Maria, Maicii Tale, singura nădejde neînfruntată și ocrotitoare și izbăvitoare mea, învredniceste-mă fără de osândă să mă împărtășesc cu preacuratele, nemuritoarele, de viață făcătoarele și înfricosătoarele Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci, spre sfintire, spre luminare, spre tărie, spre vindecare și spre sănătatea sufletului și a trupului și spre stergerea și pierderea cu totul a cugetelor, a gândurilor și a deprinderilor mele celor rele și a nălucirilor de noapte ale duhurilor celor viclene și întunecate. Că a Ta este împărăția și puterea, slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl, și cu Duhul Sfânt acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

b) După primirea Sfintei Împărtășanii

Mulumesc Tie, Doamne Dumnezeul nostru, că nu m-ai lepădat pe mine păcătosul, ci partas a fi Sfintelor Tale Taine m-ai învrednicit. Ci, Stăpâne, iubitorule de oameni, Care pentru noi ai murit și ai înviat și ai dăruit nouă aceste înfricosătoare și de viață făcătoare Taine, spre binefacerea și sfintirea sufletelor și a trupurilor noastre, dă să-mi fie și mie acestea spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre izgonirea a tot potrivnicul, spre luminarea ochilor inimii mele, spre întărirea sufletestilor mele puteri, spre credință neînfruntată, spre dragoste nefătarică, spre desăvârșirea înțelepciunii, spre paza poruncilor Tale, spre adăugirea dumnezeiescului Tău har și spre dobândirea împărăției Tale. Ca întru Sfintenia Ta cu acestea fiind păzit, să pomenesc harul Tău pururea și să nu mai visez mie, ci Tie, Stăpânului și Binefăcătorului nostru. Și așa, iesind dintru această viață întru nădejdea vietii celei vesnice, să ajung la odihna cea de-a pururea, unde este glasul cel neîncetat al laudătorilor și bucuria cea fără de sfârșit a celor ce văd frumusețea cea nespusă a fetei Tale. Că Tu esti dorirea cea adevărată și veselia cea nespusă a celor ce Te iubesc, Hristoase, Dumnezeul nostru, și pe Tine Te laudă toată făptura în veci. Amin.

*

Trupul Tău cel Sfânt, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, să-mi fie spre viața de veci și Sângele Tău cel scump spre iertarea păcatelor. Și să-mi fie mie împărtășania aceasta spre bucurie, spre sănătate și veselie. Iar la înfricosătoarea

3) TAINA SFINTEI IMPĂRTĂSANII

si a doua venire a Ta, învredniceste-mă pe mine păcătosul ca să stau de-a dreapta măririi Tale, pentru rugăciunile preacuratei Maicii Tale si ale tuturor sfintilor Tăi. Amin.

4) TAINA SPOVEDANIEI

Este Taina în care Dumnezeu iartă, prin duhovnic, păcatele creștinilor care se căiesc sincer și le mărturisesc la scaunul spovedaniei, în fața preotului.

Ea are diferite numiri. Se numește pocăință, pentru că cel ce o primește trebuie să regrete în mod sincer, păcatele săvârșite și mărturisite preotului duhovnic; mărturisire sau spovedanie, întrucât creștinul își mărturisește păcatele în fața preotului; al doilea Botez, pentru că prin ea se spală păcatele întocmai ca prin Taina Botezului; iertare, dezlegare, pentru că prin ea se dezleagă păcătosul de legătura păcatelor; împăcare, pentru că ne împacă cu Dumnezeu.

Mântuitorul Hristos a îngăduit această Taină sfinților Săi apostoli când le-a spus : "Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer" (Matei XVIII, 18; XVI, 19). El a instituit-o apoi după Sfânta Sa înviere din morți, când arătându-Se apostolilor le-a zis : «Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl vă trimit și Eu pe voi. Și zicând aceasta, a suflat asupra lor și le-a zis : Luați Duh Sfânt; cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate și cărora le veți tine, vor fi tinute» (Ioan XX, 21-23). Puterea de a lega și dezlega păcatele o are numai Mântuitorul Hristos, cum ne-a arătat (Luca V, 20 și 24), dar El a dat această putere și apostolilor (Ioan XX, 21-23) și prin aceștia, episcopilor și preoților.

Recunoașterea păcatelor se face prin mărturisirea sau spovedirea lor, prin viu grai, în fața preotului-duhovnic. Păcatul apasă conștiința noastră ca o piatră și o rănește dureros. Dar prin mărturisire, sufletul se ușurează, inima dobândește liniste, conștiința câștigă împăcare și rana se vindecă. După cum bucuriile cer să fie mărturisite și prin aceasta își sporesc frumusețea, asemenea și durerile se cer mărturisite și astfel sufletul se ușurează.

Păcatul, oricum ar fi el, mare sau mic, trebuie să fie mărturisit în fața preotului duhovnic, cu adâncă părere de rău, cu hotărârea de a nu mai gresi, cu credința puternică în Hristos și cu nădejdea în îndurarea Lui. Aceasta, pentru a ne păstra mereu curată haina sufletului nostru, pentru a nu ne despărți de Dumnezeu. Sfântul apostol Iacob ne îndeamnă, zicând : «Mărturisiți-vă unul (credinciosul) altuia (preotului) păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului" (Iacob V, 16). Asadar, când ne simțim apăsați de păcate, când suntem bolnavi sufleteste, să alergăm la preoții Sfintei Biserici și lor să ne mărturisim, ca prin rugăciunea și dezlegarea lor să dobândim iertarea păcatelor (Iacob V, 14-15). Și în alt loc ni se grăiește despre îndatorirea creștină de a ne mărturisi păcatele: «Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi însine și adevărul nu este întru noi. Dacă mărturisim păcatele, El - Iisus Hristos - este credincios și drept, ca să ne ierte păcatele și să ne curățească pe noi de toată nedreptatea. Dacă zicem că n-am păcătuit, îl facem mincinos, și cuvântul Lui nu este întru noi» (1 Ioan I, 8-10).

Lucru deosebit de însemnat nu este însă numai mărturisirea păcatelor, ci căința, adică părerea de rău și durerea sufletească pe care o simte creștinul pentru

4) TAINA SPOVEDANIEI

păcatele săvârșite în felurite chipuri. Căci fără de căință, Sfânta Mărturisire sau Pocăinta nu ne aduce roadele dorite ; nu ne aduce iertarea și împăcarea cu Dumnezeu. Iar căința trebuie să fie sinceră, deplină (pentru toate păcatele) și să izvorască din credința, nădejdea și iubirea lui Dumnezeu.

Aceeași însemnătate o are și hotărârea de îndreptare, curajul prin care punem hotărâre între viața trecută și cea viitoare; o hotărâre sfântă, că vom duce de acum înainte o viață nouă, viață în Hristos, făcând fapte vrednice de pocăință (Matei III, 7).

Mărturisirea sau însirarea păcatelor fără căință adevărată și fără hotărâre de îndreptare, nu aduce iertarea păcatelor (Luca XIII, 5).

Cerintele unei bune mărturisiri a păcatelor trebuie împlinite printr-o pregătire din bună vreme, cu deosebire prin post și rugăciune. Căci postul smereste trupul, iar rugăciunea deschide sufletul credinciosului în fața lui Dumnezeu. De asemenea, să cercetăm în cei măsură ne-am împlinit datoriile către Dumnezeu, către Sfânta Biserică, apoi către aproapele, către familie, către noi înșine, către Patrie, și așa să pășim către Sfânta Taină a Spovedaniei.

Stiut este că Sfânta Mărturisire se administrează celor ce se pregătesc a primi Sfânta Cuminecătură. De aceea și grăiește sfântul apostol Pavel: «Să se cerceteze (însă) omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar» (1 Cor. XI, 28), adică să ia Sfântul Trup și Sânge al Mântuitorului Iisus Hristos numai după vrednică mărturisire.

După ascultarea celor mărturisite de creștin, dacă din ele se vedește căință și hotărâre de îndreptare, preotul-duhovnic îl dezleagă pe acesta prin cuvintele : "Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu harul și cu îndurărilor iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine, fiule, și să-ți lase toate păcatele. Și eu, nevrednicul preot și duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert și te dezleg de toate păcatele, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin".

Potrivit cu greutatea păcatelor mărturisite și după cea mai bună socotintă a preotului-duhovnic, celui ce s-a spovedit i se dă, înainte de dezlegare, un canon de pocăință, ca de pildă : rugăciuni, metanii, participarea la sfintele slujbe și îndeosebi la Sfânta Liturghie din duminici și sărbători, fapte de milostenie, înfrânări de la anumite mâncăruri sau fapte. Toate acestea nu urmăresc pedepsirea celui ce s-a mărturisit, ci îndreptarea lui; ele sunt asemenea unor leacuri spre însănătoșire duhovnicească, spre întărire în virtute și îndepărtare de păcat.

Roadele Sfintei Mărturisiri sunt de nepretuit. Căci ea ne dezbracă de haina întinată a păcatelor și ne îmbracă în haina cea nouă a virtuților creștine, în haina luminoasă a harului dumnezeiesc ; din starea de păcat și de osândă, ea ne trece în starea de har mântuitor. Ea ne deschide calea spre desăvârșire, ne sporește evlavia, rodeste curăția sufletului, pacea cugetului, îndreptarea vieții spre câștigarea fericirii vremelnice și vesnice.

4) TAINA SPOVEDANIEI

Soroacele Sfintei Mărturisiri nu sunt fixe. Dar e bun si folositor lucru, pentru viata noastră duhovnicească, să ne spovedim cât mai des, dar mai ales cu prilejurile arătate în legătură cu Sfânta Cuminecătură.

RUGACIUNI

a) înainte de spovedanie

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, Cea ce pentru păcatele mele ai primit ocară pe cruce si chemi pe cei păcătosi la Tine, zicând : "Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară", primește-mă si pe mine, nevrednicul. Iartă-mi toate păcatele mele si-mi dă harul Tău si binecuvântarea Ta, pentru mila Ta cea mare si nemăsurată ; cu rugăciunile preacuratei Maicii Tale si ale tuturor sfintilor Tăi. Amin.

b) După spovedanie

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, izvorul înțelepciunii si al darului, deschide buzele mele ale păcătosului si mă învată cum se cuvine si pentru ce se cade să mă rog. Că Tu esti Cel ce stii multimea cea mare a păcatelor mele. Iată, cu frică stau înaintea Ta ; îndreaptă viata mea, Cel ce îndrepti toată zidirea cu cuvântul si cu puterea cea nespūsă a înțelepciunii, Cel ce esti liman celor înviforati, si-mi arată calea pe care voi merge. Dă cugetelor mele duhul înțelepciunii Tale, iar nepriceperii mele duhul înțelegerii. Cu duhul temerii de Tine pătrunde faptele mele si duh drept înnoieste întru cele dinlăuntru ale mele. Cu duh stăpniitor întăreste alunecarea gândurilor mele ; ca în toate zilele fiind îndreptat spre cele de folos cu Duhul Tău cel bun să mă învrednicesti a împlini poruncile Tale si pururea să-mi aduc aminte de mărită venirea Ta, care va cerceta toate faptele noastre.

Că milostiv si iubitor de oameni Dumnezeu esti si Tie slavă înăltăm, Tatălui si Fiului si Sfântului Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

5) HIROTONIA (PREOTIA)

Hirotonia (Preotia) este a cincea sfântă Taină a Bisericii, în care, prin punerea mâinilor și rugăciunea arhierelui, se împărtășeste unor bărbați, ce s-au pregătit pentru aceasta, harul dumnezeiesc, care dă puterea de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, de a săvârși Sfintele Taine și slujbele bisericesti, și de a conduce pe cei credincioși la mântuire.

Sfânta Taină a Preotiei se împărtășeste adămur unor bărbați anume pregătiți pentru a o primi cu vrednicie. Inșuși Mântuitorul Iisus Hristos i-a ales pe sfintii apostoli și i-a învățat, prin toate câte a făcut între oameni, cele ale împărăției lui Dumnezeu. După aceea i-a învrednicit de deosebita cinste de a propovădui Sfânta Evanghelie și de a săvârși fapte minunate. Adresându-se lor, a așezat și Taina Preotiei prin cuvintele : «Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit și Eu pe voi. Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis : Luați Duh Sfânt; căroră veti ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veti tine, vor fi tinute» (Ioan XX, 21-23).

Sfintii apostoli, cum aflăm din Sfânta Scriptură, au săvârșit Sfânta Taină a Preotiei prin punerea mâinilor, adică : «hirotonându-le preoți în fiecare biserică, rugându-se cu postiri, i-au încredințat pe ei Domnului în Care crezuseră» (Fapte XIV, 23), dar având grijă «să nu pună prea degrabă mâinile peste nimem» (1 Tim. V, 22), să fie cu multă grijă, pentru că Preotia este lucrarea Duhului Sfânt (Fapte XX, 28).

În trei direcții se exercită puterea și slujirea preotească și anume: Puterea învățătoarească, adică de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, Mântuitorul Hristos a dat-o sfintilor apostoli și, prin ei, episcopilor și preoților, odată cu cea sfintitoare, prin cuvintele : «Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i să păzească toate câte v-am poruncit vouă» (Matei XXVIII, 19-20). Puterea sfintitoare a fost dată și în chip deosebit la Cina cea de Taină prin cuvintele : «Aceasta - adică Sfânta Euharistie - să o faceți spre pomenirea Mea» (Luca XXII, 19 ; 1 Cor. XI, 25). Despre puterea sfintitoare a preotiei vorbește și sfântul apostol Pavel: «Așa să ne socotească pe noi fiecare om : ca slujitori ai lui Hristos și ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu» (1 Cor. IV, 1). Puterea de conducere duhovnicească le-a fost dată prin cuvintele : «Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, și cel ce se leapădă de voi se leapădă de Mine ; iar cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine» (Luca X, 16).

Sfintii apostoli au împărtășit harul Preotiei prin punerea mâinilor ierarhiei bisericesti, (adică episcopilor, preoților și diaconilor), având credința luminată de Duhul Sfânt că harul hirotoniei, în una din cele trei trepte, nu-și are izvorul în cel ce pune mâinile, ci în Dumnezeu, cum ne arată și sfântul Ioan Gură de Aur : «Se pune mâna peste om, dar toate le face Dumnezeu și mâna Lui se atinge de capul celui ce se hirotoneste, dacă hirotonia se face cum se cuvine» (sfântul Ioan Gură de Aur).

Adămur, Preotia este de la Dumnezeu, cum îi scrie și sfântul apostol Pavel ucenicului său Timotei : «Nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ti

5) HIROTONIA (PREOTIA)

s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preotimii» (1 Tim. IV, 14). «Te îndemn să tii aprins harul lui Dumnezeu, cel ce este în tine, prin punerea mâinilor mele» (2 Tim. I, 6).

Taina Sfintei Preotii o poate săvârși numai episcopul și de partea ei văzută tine rugăciunea rostită de el:

"Dumnezeiescul har, care pe cele neputincioase le vindecă și pe cele cu lipsă le împlineste, hirotoneste pe (N) într-un diacon (pe diacon într-un preot, pe preot într-un episcop...) și punerea mâinilor episcopului slujitor pe capul celui ce se hirotoneste.

Taina Hirotoniei are trei trepte - toate adevărate de Sfânta Scriptură și de Sfânta Traditie și bine cunoscute încă din vremea sfinților apostoli - și anume : diaconia, preotia și arhieria.

În Faptele sfinților apostoli în se arată cum a luat ființă treapta diaconească, pe urma alegerii și hirotoniei celor șapte diaconi în Biserica din Ierusalim. «Pe aceștia i-au pus înaintea apostolilor, și rugându-se și-au pus mâinile peste ei» (Fapte VI, 6).

Sfinții apostoli au hirotonit preoți în mai multe cetăți (Fapte XIV, 23) ; de asemenea, sfântul apostol Pavel a așezat și episcopi, pe care, prin viu grai și prin scrisori, îi sfătuiește să îndrepteze cele ce mai lipsesc și să așeze preoți prin cetăți (Tit I,5).

Și sfinții părinți dau mărturie neîntreruptă și netăgăduită despre cele trei trepte ale Sfintei Preotii, unul din ei scriind: «Supuneți-vă totuși episcopului precum lui Hristos Tatălui, și preoților ca apostolilor, cinstiți pe diaconi ca pe legea lui Dumnezeu.

Fără episcop nimeni să nu facă ceva din cele ce aparțin Bisericii» (sfântul Ignatie Teoforul, Epistola către smirneni, VIII, 1-2).

Spre Sfânta Preotie poate pasi numai cel ce este găsit vrednic de primirea ei, după cercetarea lui de către duhovnic prin Taina Sfintei Spovedanii. Dar harul odată împărtășit prin hirotonire nu se pierde niciodată. Cel hirotonit poate fi doar oprit - pentru pricini de abateri de la buna purtare preotească - de la săvârșirea celor sfinte.

Potrivit treptei în care se află, primitorii Sfintei Preotii au puterea să săvârșescă cele sfinte legate strâns de treapta preotiei lor. Astfel, episcopul are puterea să săvârșescă toate Sfintele Taine și toate slujbele bisericesti, îndeosebi de a hirotoni într-un diacon, preot și, împreună cu încă doi arhieri, într-un anhieru și de a sfinți într-un sobor de arhieri, Sfântul Mir. Treapta arhierescă, venind de-a dreptul de la apostoli, prin succesiune apostolică sau episcopală, detine plinătatea celor trei puteri : de a învăța, de a săvârși cele sfinte și de a conduce Biserica.

5) HIROTONIA (PREOTIA)

Preotul primește de la arhiereu, prin hirotonie, darul celor trei puteri: învățătoarească, sfintitoare și de conducere, însă fără dreptul de a hirotoni și de a sfinti Sfântul Mir și Antimisul.

Diaconul este ajutor al preotului și al episcopului, în întreaga lor activitate, spre mântuirea credincioșilor, neputând săvârși nici o Taină și nici o Ierurgie. Pe baza Revelației dumnezeiești, cuprinsă în Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, Sfânta Biserică ne învață că Taina hirotoniei a fost instituită de Mântuitorul Hristos și că sfinții apostoli au împărtășit harul Hirotoniei numai episcopului, preotului și diaconului. Acestea sunt cele trei trepte ierarhice avându-și baza în voința Mântuitorului.

LECTURĂ DIN SFINTII PĂRINTI

«Preotia se săvârșeste pe pământ, dar are rânduiala cetelor cerești. Și pe foarte bună dreptate, căci slujba aceasta n-a rânduit-o un om sau înger sau un arhanghel sau altă putere creată de Dumnezeu, ci însuși Mângâietorul. Sfântul Duh a rânduit ca preotii, încă pe când sunt în trup să aducă lui Dumnezeu aceeași slujbă pe care o aduc îngerii în ceruri. Pentru aceasta preotul trebuie să fie atât de curat ca și cum ar sta chiar în cer printre puterile cele îngeresti...

Preotii sunt aceia cărora li s-a încredințat zămislirea noastră cea duhovnicească ; ei sunt aceia cărora li s-a dat să ne nască prin Botez. Prin preotii ne îmbrăcăm în Hristos (Gal. III, 27) ; prin preotii suntem îngropați împreună cu Fiul lui Dumnezeu (Rom. VI, 4 ; Col. II, 12) ; prin preotii ajungem mădularele fericitului cap al lui Hristos (Col. I, 18). Prin urmare este drept ca preotii să fie pentru noi... mai cinstiți și mai iubiți chiar decât părinții. Părinții ne-au născut din sânge și din voința trupului (Ioan I, 13); preotii însă ne sunt pricinuitoarii nasterii noastre din Dumnezeu, ai acelei fericite nasteri din nou, ai libertății celei adevărate și a înfierii după har» (sfântul Ioan Gură de Aur, Despre Preotie}.

6) NUNTA

A sasea Taină a Bisericii este Sfânta Taină a Nuntii, prin care, după făgăduinta mirelui și a miresei dată în mod liber în fața preotului, li se împărtășeste acestora harul dumnezeiesc, care sfinteste însoțirea lor după fire, prefăcând-o într-o desăvârșită și curată legătură duhovnicească, într-o unire pe viață, după chipul legăturii dintre Mântuitorul Iisus Hristos și Sfânta Sa Biserică.

Căsătoria a fost randuiă de însuși Dumnezeu încă în Vechiul Testament. Astfel, în cartea Facerii ni se arată că Ziditorul a toată a așezat căsătoria chiar de la început, prin cuvintele : «Nu e bine să fie omul singur; sa-i facem ajutor potrivit pentru. el» (Facere II, 18). El a binecuvântat însoțirea bărbatului cu femeia, zicând : «Cresteti și vă înmulțiti și umpleți pământul și-l stăpâniți (Facere I, 28).

Dar în Noul Testament căsătoria este înălțată și așezată de Mântuitorul Iisus Hristos în rândul Sfintelor Taine. El a cinstit-o prin aceea că a luat parte la Nunta din Cana Galileii (Ioan II, 1-11). Iar de câte ori a găsit bun prilej să grăiască despre căsătorie, El a privit-o ca Sfântă Taină, subliniind importanța ei prin cuvintele: «Pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup, așa încât nu mai sunt doi, ci un trup. Deci ce a împreunat Dumnezeu omul să nu despartă» (Matei XIX, 5-6).

Credincios următor întru toate Mântuitorului Iisus Hristos, sfântul apostol Pavel îi îndeamnă pe soți să-și iubească sotiile, precum Hristos a iubit Biserica, iar pe sotii să fie supuse bărbatilor lor ca Domnului, «pentru că bărbatul este cap femeii, precum și Hristos este capul Bisericii" (Efes. V, 23). Și încheie prin cuvintele: Taina aceasta mare este, iar eu zic în Hristos și în Biserică» (Efes. V, 32).

Asemenea celorlalte Sfinte Taine, și Taina Nuntii se săvârșește în biserică, mai potrivit în zi de duminică, după Sfânta Liturghie, când obstea credinciosilor se află în casa lui Dumnezeu. Potrivit poruncii a noua a Bisericii, nu se fac nunți însă în timpul posturilor și în anumite sărbători ale anului. Exceptia de la această regulă o poate încuviința numai episcopul.

Cununia se încheie pentru întreaga viață a celor ce o primesc ; o poate desface numai moartea (Matei XIX, 6 ; 1 Cor. VII, 10). Doar necredinciosia unuia din soți față de celălalt, o poate desface, căci ea înseamnă nimicirea iubirii curate dintre soți. Sotul nevinovat poate încheia o nouă căsătorie, după desfacerea celei dintâi, așa cum poate face și sotul rămas văduv prin deces.

Formula Sfintei Taine a Nuntii este :

«Cunună-se robul lui Dumnezeu (N) cu roaba lui Dumnezeu (N), în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin», săvârșitorul ei fiind episcopul sau preotul care administrează harul dumnezeiesc.

6) NUNTA

Primitorii acestei Sfinite Taine sunt credinciosii crestini - barbati si femei - care au varsta aratata în legile tarii, sunt liberi sa-si marturiseiasca dorinta de a întemeia o familie, care nu sunt înruditi în anumite grade si au încheiat căsătoria civilă.

Sotii uniti prin Sfânta Taină a Nuntii sunt îndatorati la păstrarea dragostei curate si a respectului unuia către altul, la cresterea fiilor lor în temerea de Dumnezeu, la cinstirea Sfintei Biserici si la iubirea Patriei în care vietuiesc si care lucrează spre binele lor si al semenilor.

RUGĂCIUNEA CELOR CE SE CĂSĂTORESC

Stăpâne, Doamne Dumnezeu nostru, Sfintitorul nuntii celei de taină si preacurate, Păzitorul nestricăciunii si Chivernisitorul cel bun al celor lumesti, Cea ce din început ai zidit pe om si l-ai pus ca pe un împărat făpturii si ai zis : Nu este bine să fie omul singur, să-i facem ajutor potrivit pentru el si, pentru aceasta, ai poruncit să lase omul pe tatăl său si pe mama sa si să se lipească de sotia sa (sotul său) si să fie amândoi un, trup, iar pe care Dumnezeu i-a unit, omul să nu-i despartă ; însuti Stăpâne, trimite darul Tău cel ceresc si peste mine nevrednicul robul Tău (nevrednica roaba Ta) si binecuvintează căsătoria pe care astăzi o leg înaintea fetei Tale. Curăteste toate păcatele mele, iartă-mi toate fărădelegile, dezleagă-mi toate greselile cele ,de voie ,si cele fără de voie ; uneste gândurile, cugetele si inimile noastre în dragoste nefătarnică si în credință nestrămutată ; îndreptează pasii nostri pe cărările Tale, pentru ca să împlinim pururea voia Ta cea sfântă. Uplete casa noastră de toate bunătățile cele de pe pământ si ne învredniceste să petrecem împreună vietuirea noastră fără de prihană, ca să sporim spre tot lucrul bun, de folos Patriei si Tie bineplacut. Păzeste-ne întru toate zilele vietii noastre, ca să plinim cu inimă curată poruncile Tale si să lăudăm si să preamărim Preacmstitul si de mare cuviintă numele Tău, al Tatălui si al Fiului si al Sfântului Duh, acum si pururea si în vecii vecilor. Amin.

7) TAINA SFANTULUI MASLU

Este a saptea Taină a Bisericii în care, prin rugăciunile preotilor si ungerea cu untdelemn sfintit a părților însemnate ale trupului, credinciosii dobândesc vindecarea de bolile trupesti si sufletesti.

Această Taină a fost instituită de însusi Mântuitorul când a trimis pe sfinții apostoli la propovăduire, zicându-le : «Celor ce vor crede, aceste semne vor urma: în numele Meu, demoni vor izgoni, peste cei bolnavi își vor pune mâinile si se vor face sănătoși» (Marcu XVI, 17-18). Sfinții apostoli au practicat Taina Sfântului Maslu chiar de la prima lor propovăduire : «Si scoteau multi demoni si ungeau cu untdelemn pe multi bolnavi si-i vindecau» (Marcu VI, 13).

Urmând apostolilor, episcopii si preotii au săvârșit si ei această Sfântă Taină, cum ne arată sfântul Iacob : «Este cineva bolnav între voi ? Să cheme preotii Bisericii si ei să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Si rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav si Domnul il va ridica, si de va fi făcut păcate se vor ierta lui (Iacob V 14-15).

Sfântul apostol Iacob nu face bolnavilor acest îndemn ca venind doar din partea sa ; el grăiește tocmai despre lucrarea sfântă încredințată sfinților apostoli de către Mântuitorul Iisus Hristos, lucrare săvârșită de ei în tot locul si la tot credinciosul care avea trebuință de harul lui Dumnezeu pentru vindecarea sa. Taina Sfântului Maslu se săvârșește, de regulă, la patul bolnavului; în restul cazurilor, în biserică.

Sfântul Maslu este deci Taina care, prin rugăciunile preotilor si prin ungerea trupului cu untdelemn sfintit, împărtășește credinciosului harul lui Dumnezeu pentru tămăduirea bolilor trupesti si sufletesti, pentru iertarea pacatelor si pentru întărirea sufletului.

Partea văzută a Sfântului Maslu constă din rugăciunea rostită de sapte ori pentru vindecarea bolnavului de neputința trupestă si sufletească; din untdelemnul sfintit de preotii slujitori ai Tăinei si ungerea cu el de sapte ori a trupului bolnavului.

Urmările Sfântului Maslu sint vindecarea de bolile trupesti si sufletesti si iertarea pacatelor pe care bolnavul ar fi uitat să le mărturisească la Sfânta Spovedanie.

Săvârșitorii Sfântului Maslu sunt preotii, pentru că Sfântul Iacob zice: «să cheme preotii Bisericii» - iar nu preotul. Rânduiala slujbei este întocmită pentru sapte preoti; însă o pot face si cinci trei sau cel puțin doi preoti.

Sfântul Maslu poate fi primit nu numai o singură dată si nici numai de cel aflat în pragul morții, ci ori de câte ori credinciosul se simte îngreuiat din pricina bolilor sau pacatelor.

RUGĂCIUNE

7) TAINA SFANTULUI MASLU

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, primește smerita mea rugăciune pentru iertarea păcatelor mele și, ca un îndurat, cu dreapta Ta cea atotputernică, stinge-mi focul ce m-a cuprins, încetează-mi boala și, cu milostivirea Ta, ridică-mă din patul durerii, întru slava numelui Tău. Că Tu ești doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, Hristoase Dumnezeule, și Tie slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

6.CREDINTA IN INVIERE SI IN VIATA VESNICĂ

In articolele 11 si 12 din Simbolul Credintei ni se arată învățătura Sfintei Biserici despre «invierea mortilor si viata veacului ce va să fie». Ea ne încredintează că trupurile celor morti vor învia; nu poate fi vorba despre o înviere a sufletelor, căci sufletele sunt nemuritoare.

Moartea este încetarea vietii pământești a trupului, adică despărțirea sufletului nemuritor de trupul cel muritor, cum lămurit citim în Sfânta Scriptură, că trupul «ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, Care l-a dat» (Ecclesiastul XII, 7), ca să-si primească răsplata pentru faptele sale.

Pricina mortii este păcatul săvârșit de protopărinții nostri, Adam si Eva. Căci «precum printr-un om a intrat păcatul in lume si prin pacat moartea, asa moartea a trecut la toti oamenii, prin acela în care toti au păcătuit» (Rom. V. 12).

Ceasul mortii nu ne este cunoscut. Si aceasta pentru ca să fim totdeauna pregătiti de moarte, sa fim în orice clipă împăcați cu semenii nostri si cu Dumnezeu; să priveghem, totdeauna gata fiind de călătorie spre patria cerească. «Luati aminte - ne grăiește Domnul - privegheati si vă rugati, că nu stiti când va fi acea vreme» (Marcu XIII, 33) ; să nu ne lenevim la gândul că moartea este departe, dar nici să nu ne îngrozim la gândul că ea este aproape.

Dar nu este numai moarte, ci este si înviere. Dacă moartea este despărțirea sufletului de trup, învierea este unirea din nou a sufletului cu trupul cu care a vietuit pe pământ. Învierea se face prin atotputernicia lui Dumnezeu, care face trupurile iarăși vii, împreunându-le cu sufletele lor. De acum însă trupurile înviate nu vor mai fi întocmai cum sunt cele de pe pământ, ci vor fi duhovnicești si nemuritoare, asemănătoare trupului Domnului de după învierea Sa. Acest lucru ni-l spune sfântul apostol Pavel: «Asa este... învierea mortilor : se seamănă trupul întru stricăciune, înviază întru nestricăciune ; se seamănă întru necinste, înviază întru slavă ; se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere; se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc. Dacă este trup firesc, este si trup duhovnicesc» (1 Cor. XV, 42-44). «Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune si acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune si acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris : Moartea a fost înghită de biruintă» (1 Cor. XV, 53-54). Lucrul acesta este cu putință la Dumnezeu. Căci după cum El a putut să facă trupul omului din pământ, tot asa poate si pe cel risipit în pământ să-l adune, să-l înnoiască si să-l învieze. Si o sământă, ca să încoltească si să rodească, trebuie mai întâi să moară, să putrezească în pământ (1 Cor. XV, 35-45). Asa si omul credincios, ca să ajungă la viata cea vesnică, trebuie să treacă mai întâi prin moarte.

La sfârșitul veacurilor, toti cei care au murit vor învia. Iar aceia care în vremea învierii obstesti se vor găsi în această viață pământească, vor fi si ei schimbați într-o clipă, ca si cum ar fi trecut prin moarte, încât si trupurile lor vor deveni

6.CREDINTA IN INVIERE SI IN VIATA VESNICĂ

duhovnicesti si nemuritoare, ca ale celor înviați: «Nu toti vom muri, dar toti ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbita cea de apoi. Căci trâmbita va suna si mortii vor învia nesticăciosi, iar noi ne vom schimba", ne învată apostolul (I Cor.XV,51-52).

Dar pentru ce vor învia trupurile ? Pentru că omul a fost creat în dubla sa structură, materială si spirituală, trup si suflet, si în această dublă structură, să dea seama în fata judecătii; iar după aceea să fie asezate în rai la fericirea vesnica sau în iad la osânda vesnică, deoarece în viata pământească sufletul împreună cu trupul, deci omul întreg, a săvârșit si cele bune si cele rele, si cele spre mântuire ca si cele spre osândă.

Indată după despărtirea lui de trup, sufletul omului este supus Dreptei judecări a lui Dumnezeu, în fata căreia trebuie să dea socoteală, de viata de pe pământ. Judecata aceasta care se face fiecărui suflet în parte se numeste judecata particulară si ea se deosebeste de judecata cea de obste sau universală care se face tuturor oamenilor, odată, la sfârșitul lumii si după învierea cea de obste a trupurilor. Realitatea judecătii particulare este subliniată de Mântuitorul prin pilda bogatului nemilostiv si a săracului Lazăr (Luca XVI, 19-31) si prin răspunsul dat tâlharului pe cruce : «Astăzi vei fi cu Mine în rai» (Luca XXIII, 43), precum si de sfântul apostol Pavel când zice : «Rânduit este oamenilor odată să moară, iar după aceea judecata» (Evrei IX, 27) ; si prin locurile în care își exprimă dorinta de a muri pentru a petrece cu Domnul (2 Cor. V, 6-8; Fil. I, 21). Judecata particulară, ca si cea de obste o face Mântuitorul : «Că Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului» (Ioan V, 22). Prin judecata particulară se cercetează starea generală în care iese omul din viata pământească si dacă această stare este bună, sufletul este dus de îngeri la fericire, iar dacă este rea, este dus de duhurile necurate la chinuri. Fericirea la care sunt dusi cei gășiti vrednici se numeste «sânul lui Avraam» (Luca XVI, 22), sau «Rai» (Luca XXIII, 43), iar chinurile la care sunt supusi necredinciosii si păcătosi se numesc «iad» (Luca XVI, 22). Dar nici fericirea si nici osânda nu sunt depline până la judecata obstească, judecata cea de apoi, când vor fi iarăși unite cu trupurile. Până la acea judecată, adică în vremea cât sufletele sunt fără trupuri, ele nu pot face nimic pentru a-si schimba starea în mai bine (Ioan IX, 4). Numai cei rămasi în viata aceasta pot să dobândească de la Dumnezeu usurarea osândeii sufletelor celor morti. Si aceasta, prin rugăciune si milostenie intru pomenirea mortilor si mai ales prin pomenirea acestora la Sfânta Liturghie.

Locul în care sunt rânduite sufletele celor drepti este raiul, iar locul în care sunt rânduite sufletele celor nedrepti este iadul. Nu există un loc sau o stare intermediară între rai si iad, numit purgatoriu, cum învată Biserica Romano-Catolică, căci Mântuitorul Hristos nu a vorbit niciodată despre un asemenea loc. Dogmă specifică doctrinei catolice, purgatoriul este un loc de purificare morală, în care sufletele care nu sunt complet curate din cauză că n-au satisfăcut pentru păcatele iertate, fie ca au murit cu păcate usoare, se purifică prin pedepsele pe oare le suferă aici si devin apte să intre in Cer dupa un anumit stadiu de suferinta.

6.CREDINTA IN INVIERE SI IN VIATA VESNICĂ

De o îmbunătățire a situației celor plecați de aici se poate vorbi, căci starea de fericire sau de osândă primită la judecata particulară este nedeplină până la judecata obștească. Sfinții apostoli și Biserica au rânduit ca cei vii să facă rugăciuni milostenie pentru cei morți. «Căci în veacul de acum se poate face și lucra ceva, iar în cel viitor se leaga toate puterile de lucru ale sufletului și nu se poate face ceva bun spre ridicarea pacatelor» Asadar , «nu fără rost au rânduit apostolii să se aducă înfricosătoria Jertfa pentru pomenirea celor adormiți. Știu că mult le folosește și multa binefacere le aduce celor morți. Când credincioșii (obștea) și preoții stau cu mâinile întinse în fața cu înfricosătoria Jertfa, cum nu vor îndupleca pe Dumnezeu pentru cei adormiți? Dar aceasta numai pentru cei plecați în credință.» (Sfântul Ioan Gura de Aur)

În legătură cu Judecata obștească sau universală este învățătura despre învierea morților și despre viața de veci. Cei care au făcut cel bun aici pe pământ așteaptă cu bucurie viața de veci, căci pentru cei care îl iubesc pe Dumnezeu în viața aceasta și îi păzesc poruncile, făcând binele, viața aceea va fi întru totul fericită. Fericirea le va fi nesfârșită și neînchipuit de mare. Căci «cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inimă omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El» (1 Cor II 9) Această negrăită fericire va consta mai ales în unirea în Duh cu Dumnezeu, în a-L vedea pe Dumnezeu față către față», în vietuirea slavă și vesnică împreună cu Mântuitorul Iisus Hristos, cu sfinții îngeri și cu toți sfinții Bisericii.

Această fericire a dreptilor se va deosebi însă după vrednicia pe care ei au câștigat-o prin faptele lor cele bune, cum lamurit ne învață sfântul apostol Pavel: «Alta este strălucirea soarelui și alta strălucirea lunii și alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeste în strălucire».(1 Cor. XV 41)

În schimb viața de veci a celor răi va fi întru totul nefericită. Iadul este ca o temniță, căci viața lor este lipsită de vederea feței lui Dumnezeu, de lumina și fericirea împreună cu această vedere, o viață de nesfârșite chinuri.

Să cugetăm cu atenție și cu răgaz la cele arătate aici căci prin aceasta ne putem feri de păcate și ne putem depărta de patimi; putem pazi curăția sufletului și trupului nostru, ducând astfel o viață bineplăcută lui Dumnezeu și mult folositoare semenilor noștri. Pe urma unei asemenea vietuirii putem nădăjdui în câștigarea mântuirii noastre.